

3. INTERNATIONALE HULP

Aardbevingen, overstromingen, geweld en het gevecht tegen HIV/AIDS. Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunde de meest kwetsbare mensen met goederen of financiële steun. Of hielp gezinnen weer bij elkaar te brengen die elkaar door oorlog of conflict uit het oog waren verloren.

3.1. OPSPORING EN CONTACTHERSTEL

Een land verscheurd door een conflict. Een stad in puin na een aardbeving. De eerste vraag die rijst bij de overlevenden: 'waar is mijn familie?' Het Rode Kruis helpt het contact te herstellen tussen mensen die elkaar zijn kwijtgeraakt.

Financiering

€ 195.654

Highlights

- FTEs: 0,6
- 232 Rode Kruis-berichten zijn verstuurd
- We ontvingen 700 nieuwe opsporingsverzoeken

OPSPORING EN CONTACTHERSTEL IN VOGELVLUCHT

Mensen raken elkaar ongewild uit het oog door een oorlog of ramp, maar ook door meer persoonlijke omstandigheden zoals emigratie en echtscheiding. Het Rode Kruis helpt wereldwijd bij het opsporen van naasten die gemist worden.

Ook in 2009 bleken de opsporingsactiviteiten van wezenlijk belang voor heel veel mensen. Door het einde van de oorlog in Sri Lanka en het voortdurende conflict in Somalië verloren veel families contact met elkaar. Het Rode Kruis is aanwezig. Daar, in de landen waar de ramp of het conflict plaatsvindt. En hier, waar vluchtelingenfamilies hopen op bericht van hun geliefden.

In Nederland werken negen beroepskrachten (6 f.t.e.) en 32 teams van vrijwilligers aan het contactherstel van verscheurde families. Twee onderdelen van de afdeling Opsporing en Ondersteuning houden zich bezig met opsporing:

Tracing / Restoring family links

Sociale Opsporing

Tracing / Restoring family links

In Nederland werkt het Rode Kruis met zeer gedreven tracing-teams. Ieder team heeft een regio in Nederland als werkgebied. In totaal zetten 140 deskundige opsporingsvrijwilligers zich in voor mensen in Nederland die op zoek zijn naar hun familie in een oorlogs- of rampgebied. Zij hebben intensief contact met de aanvrager en zorgen voor de benodigde informatie om de vermiste familieleden op te sporen. De opsporingsverzoeken worden door de afdeling Opsporing en Ondersteuning beoordeeld en uitgezet via het Internationale Rode Kruis en onze zusterverenigingen in het desbetreffende land. Het wereldwijde netwerk van het Rode Kruis is hierbij onze kracht. Bovendien zijn wij vanuit onze neutrale positie soms de enige partij die toegang krijgt tot conflictgebieden.

Bij oorlogen en rampen is de kans groot dat postbezorging en telefoonverkeer uitvalt. Rode Kruis berichten zijn dan de enige manier om in contact te komen en te blijven met familie. Een Rode Kruis bericht is een open familiebericht dat via het Internationale Rode Kruis-netwerk overgebracht wordt aan de geadresseerde.

Sociale Opsporing

Wij sporen dierbaren op met wie het contact verbroken is als gevolg van maatschappelijke en/of persoonlijke omstandigheden. Zoals familie of vrienden in binnen- en buitenland die door echtscheiding, adoptie of emigratie elkaar uit het oog zijn verloren.

Pilot-project mensenhandel

Niet-Nederlandse slachtoffers van mensenhandel krijgen in Nederland te maken met ingewikkelde juridische procedures. Meewerken aan het strafproces, verblijfsrecht in Nederland, en aspecten van veiligheid en gezondheid die worden meegewogen in procedures. Vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis begeleiden slachtoffers bij de vreemdelingenrechtelijke procedure en helpen hen met de praktische aspecten zoals het aanvragen van een paspoort, meegaan naar de advocaat, gemeente en andere instanties, etcetera. Hiervoor zoeken we vrijwilligers met een juridische achtergrond. Een groot aantal van hen laatstejaars rechtenstudent. De begeleiding is er op ingericht, dat de cliënt zo uiteindelijk zo zelfredzaam mogelijk gemaakt wordt. Dit allemaal met de doelstellingen:

- Protectie: waarborgen van de rechten van de meest kwetsbaren
- Bevorderen zelfredzaamheid
- Discriminatie tegengaan

Het pilot-project startte in oktober in district Utrecht. Een subsidie van € 34.007 van de gemeente Utrecht maakte deze pilot mede mogelijk. De subsidie periode loopt door tot oktober 2010. Dan wordt het project geëvalueerd en bekijken we of deze activiteit vast onderdeel van de Rode Kruis organisatie wordt.

"Ik wil liever niet dat iemand weet wat er met me gebeurd is, behalve het Rode Kruis."

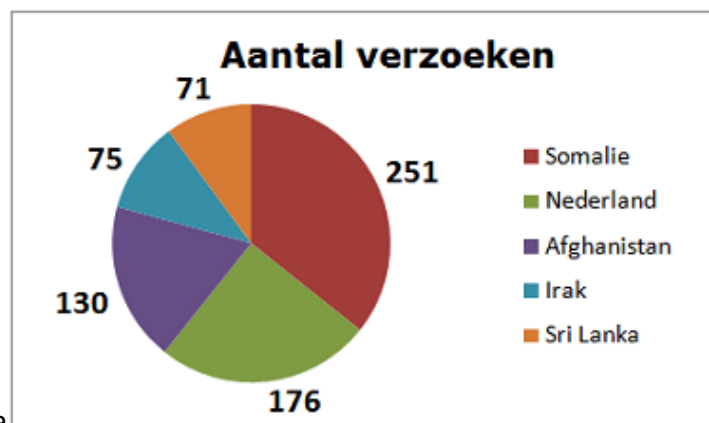
ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Tracing

In 2009 ontvingen wij ongeveer 700 nieuwe tracingverzoeken om dierbaren op te sporen. Dat waren er beduidend meer dan onze prognose van

550 verzoeken. Een oorzaak hiervan ligt in de grotere instroom van asielzoekers in Nederland in 2009 vanwege de aanhoudende conflicten in Somalie, Afghanistan en Irak. Daarnaast zijn er via het Nederlandse Rode Kruis 232 Rode Kruis berichten verstuurd. Dat zijn er iets minder dan verwacht. Dit kan te maken hebben met de steeds makkelijker toegang tot mobiele telefoons en internet. Met het opvragen van onder meer geboortebewijzen en detentieverklaringen komen we op een totaal van 1162 verzoeken.

Inmiddels hebben er zich in Nederland al 200 personen geregistreerd in de Europese Rode Kruis opsporingsdatabase. Dit vergroot aanzienlijk de kansen op contactherstel binnen Europa.

Top 5: Somalie, Afghanistan, Nederland (WOII), Irak, Sri Lanka

Sociale Opsporingsverzoeken

156 verzoeken

Top 4: Nederland, Frankrijk, Duitsland, Indonesië

Nieuwe verzoeken Tracing en Sociale Opsporing 2009

	2009	2008
Red Cross Messages	232	244
Tracing Requests	701	525
Overige verzoeken Tracing	229	151
Totaal verzoeken Tracing	1162	920
Social Tracing Requests	156	164
Overige verzoeken SO	128	150
Totaal verzoeken SO	284	314

Pilot-project mensenhandel

Het pilot-project had in 2009 een opstartfase. Tijdens deze opstartfase zijn contacten gelegd met de bestaande hulpverlening en andere expertiseorganisaties, zijn vrijwilligers geworven en zijn opleidingen en trainingen ontwikkeld. Inmiddels hebben de eerste klanten gebruik gemaakt van de begeleiding van het Rode Kruis. De organisatie Bonded Labour in Nederland heeft als kenniscentrum het Rode Kruis tijdens deze opstart fase begeleid en geadviseerd.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Doorontwikkelen van de strategie voor Restoring Family Links

Restoring Family Links (RFL) is de term voor al onze activiteiten die erop gericht zijn het contact tussen familieleden die elkaar kwijt zijn als gevolg van een ramp of conflict, te herstellen en te behouden. Onze ambities voor 2009 en onze ambities voor de toekomst waren sterk gelieerd aan de implementatie van de in 2008 door het ICRC opgestelde internationale tienjarenstrategie voor Restoring Family Links. In deze strategie komen drie aandachtspunten sterk naar voren:

- verbeteren van de capaciteit en uitvoering;
- meer coördinatie en samenwerking, zowel op nationaal als internationaal niveau;
- verbetering van communicatieve en fondsenwervende ondersteuning.

Verbeteren van de capaciteit en uitvoering

Het Nederlandse Rode Kruis heeft met een negenkoppig (6 f.t.e.) beroepsapparaat voor opsporing en contactherstel al een stevige basis. Aandachtspunt voor 2009 was dan ook vooral het vergroten van de capaciteit van het vrijwilligersnetwerk. We organiseerden drie regionale bijeenkomsten met als thema 'kwaliteit' waar 70 van de 140 vrijwilligers aan deelnamen. In het najaar was er een bijeenkomst voor de coördinatoren, waar gesproken werd over de veranderingen voor het tracingnetwerk als gevolg van Samen 1.

Verder volgden in 2009 ongeveer 25 vrijwilligers de basistraining Tracing en Sociale Opsporing. Deze opleiding stelt hen in staat om de benodigde basistaken uit te kunnen voeren. Ook ontvingen ze handvatten om gesprekken te voeren.

Meer coördinatie en samenwerking

Met de start van het fusieproces Samen 1, is de samenwerking tussen tracingteams binnen Nederland in een stroomversnelling gekomen. Het werkgebied van de tracingteams moet in de nieuwe situatie samenvallen met de veiligheidsregio's. Opsporing en contactherstel en de teams hebben dit proces samen goed in gang gezet, maar het zal nog tot het einde van 2010 duren voordat de doelstelling gerealiseerd is.

ISO-certificaat

In maart 2009 heeft de afdeling Opsporing en Ondersteuning het ISO-certificaat behaald. De afdeling is administratief nu zo ingericht, dat we onze activiteiten continu kunnen verbeteren. Belangrijk aandachtspunt hierbij is weten wie onze klanten zijn en wat ze van ons eisen. Volgens het kwaliteitsmanagement systeem moeten we één keer per jaar al onze activiteiten evalueren. Voorafgaand hieraan hebben we zes keer per jaar een interne audit, waarbij onze processen en werkwijzen beoordeeld worden.

Start project mensenhandel

Volgens planning startten we in 2009 met het pilot-project Anti-Mensenhandel. Hierbij begeleiden we mensen die het slachtoffer zijn geworden van mensenhandel. De pilot loopt tot het najaar 2010.

Al snel in de opstartfase bleek het Rode Kruis veel vertrouwen op te roepen. Cliënten hebben vaak te maken met verschillende instanties en hulpverleners. Een vrijwilliger met het Rode Kruis-embleem geeft rust in de chaos en wekt vertrouwen. Daar ligt onze kracht. Verder is het overgrote deel van de vrijwilligers rechtenstudent. Hun leeftijd komt in veel van de gevallen overeen met die van de cliënt. Dat schept een band en vergemakkelijkt de communicatie. Het risico zo ver we in zo een korte tijd kunnen beoordelen, is een te grote betrokkenheid van vrijwilligers bij cliënten. . We spelen hierop in door trainingen te geven over omgaan met emoties van de cliënt en herkenning van gedragspatronen.

AMBITIES VOOR 2010:

- verdere implementatie tienjarenstrategie Restoring Family Links;
- verder versterken van het vrijwilligersnetwerk;
- het uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek: helpen we onze klanten goed genoeg.
- het uitvoeren van een needs assessment: bereiken we de doelgroepen en voldoen we aan hun vraag;
- voor het pilot project Anti-Mensenhandel in Utrecht een toename naar 15 vrijwilligers realiseren en meer cliënten begeleiden. Na afloop van het project evalueren of deze activiteit een vast onderdeel van het rode kruis hulpaanbod kan worden.

GOED VOORBEREID:

Door goed op de hoogte blijven van maatschappelijke ontwikkelingen en het netwerk op kracht te houden, spelen we in op een groeiend aantal aanvragen. Bijvoorbeeld als gevolg van een toenemende vluchtelingenstroom naar Nederland. Om onze vrijwilligers goed voor te bereiden voor deze emotioneel beladen taak, investeren we in trainingen en het versterken van het vrijwilligersnetwerk.

3.2. NOODHULP

3.2.1. Noodhulp algemeen

Onze zorg gaat uit naar de meest kwetsbaren. Doet een ramp of conflict zich voor, dan starten we levensreddende activiteiten, en bieden we onderdak, voedsel, schoon drinkwater en medische voorzieningen. Doel: zoveel mogelijk levens redden.

Financiering

€ 10.505.149

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Europese Unie, Samenwerkende Hulporganisaties, bedrijven, leden en donateurs, plaatselijke afdelingen

NOODHULP IN VOGELVLUCHT

Onze steun in acute noodsituaties verloopt hoofdzakelijk via het internationale Rode Kruis: het [Internationale Comité van het Rode Kruis \(ICRC\)](#) bij gewapende conflicten en de [Federatie](#) bij natuurrampen. Met de Rode Kruis- of Rode Halve Maan-vereniging ter plaatse wordt beoordeeld welke hulp nodig is. Daaraan draagt het Nederlandse Rode Kruis vervolgens naar vermogen bij met geld, personeel en/of goederen. Zo waarborgen we efficiënte en gecoördineerde hulp.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Conflicten

De conflicten in Pakistan, Afghanistan, Irak, Sri Lanka, Soedan en de Palestijnse gebieden trokken dit jaar de meeste aandacht. Conflicten in landen als Colombia, Jemen, de Democratische Republiek Congo, Tsjaad, de Centraal Afrikaanse Republiek en Somalië waren minder in het nieuws, maar daarom niet minder ingrijpend voor de bevolking.

Wij ondersteunden de activiteiten van de Palestijnse Rode Halve Maan op het gebied van gezondheidszorg gedurende het conflict. En ook na het conflict helpen we de geïsoleerde bevolking in [Gaza](#). In [Colombia](#) continueerden we de steun aan een mobiel gezondheidsproject voor mensen die door het conflict geen toegang hebben tot basisgezondheidszorg.

Op de vlucht

In situaties waarin mensen ontheemd raken, verleent het Rode Kruis levensreddende hulp met Eerste Hulp, onderdak, schoon drinkwater en gezondheidsvoorzieningen. In 2009 ondersteunden we opvang van vluchtelingen onder andere in Libanon, waar de komst van grote aantallen vluchtelingen de opvangcapaciteit van het gastland ver te boven gaat. Met de donaties van de 3FM actie uit 2008 met het thema 'op de vlucht' ondersteunden we vluchteklingen uit Soedan, Colombia, Filippijnen, Democratische Republiek Congo en Colombia, en uit Somalie binnen Kenia .

Natuurrampen

3.912 natuurrampen, denk aan overstromingen, droogte, stormen of aardbevingen, eisten in de afgelopen tien jaar het leven van meer dan 1 miljoen mensen. Het aantal wegerelateerde rampen is in de afgelopen twintig jaar meer dan verdubbeld. Ook de komende jaren zullen we met deze trend blijven kampen.

Een natuurramp treft de meest kwetsbare het zwaarst. Dat zijn mensen die onvoldoende kennis en weinig (financiële) armsgslag hebben om aan de dreiging of de gevolgen van een ramp het hoofd te bieden. Het Rode Kruis werkt met gemeenschappen aan hun weerbaarheid en probeert ze zo goed mogelijk voor te bereiden op [rampen](#). En uiteraard, verleent het Rode Kruis directe hulp bij rampen.

De Filippijnen en Vietnam werden getroffen door meerdere tyfoons in het najaar van 2009. Tyfoon Ketsana was de krachtigste en veroorzaakte de meeste schade. De tyfoons eisten duizenden doden in de regio. In beide landen zijn meer dan 60.000 huizen verwoest, en nog veel meer beschadigd. Inwoners raakten ook hun inkomsten kwijt, doordat de overstromingen hun gewassen en veeteelt totaal verwoestten. Ook de infrastructuur werd flink geraakt: gezondheidsinstellingen, scholen, wegen en bruggen, en elektriciteitsnetwerken liepen grote [schade](#) op.

Overstromingen

Andere gebieden in de wereld kampten ook met natuurgeweld. In 2009 verleende het Rode Kruis onder andere hulp aan bevolkingen in Midden-Amerika, en Afrika die werden getroffen door overstromingen. We helpen direct met tijdelijk onderdak, voedsel en schoon drinkwater. Om grootschalige uitbraak van ziektes te voorkomen krijgen mensen klamboes, toiletartikelen en voorlichting over hygiëne. Ook legt het Rode Kruis latrines aan om overdracht van ziektes te voorkomen en besmetting van het drinkwater tegen te gaan. In [Burkina Faso](#) verleenden we hulp door het zenden van de Emergency Respons Unit. Het team had daar een belangrijke rol in het distribueren van hulpgoederen en het opzetten van tijdelijke kampen.

Herstel en wederopbouw

Al snel na de allereerste noodhulp kijken we naar de behoeften voor herstel en wederopbouw van basisvoorzieningen. Noodhulp en herstel en wederopbouw lopen vaak door elkaar. Terwijl sommige mensen hun leven weer trachten op te pakken, hebben anderen nog veel zorg en steun nodig.

Rampenvoorbereiding en coördinatie

We willen de gevolgen van rampen beter opvangen. Daarom nemen we maatregelen om de impact van [rampen te verminderen](#) en om de

coördinatie van noodhulp te verbeteren. We zetten meer mankracht in om snel en effectief noodhulp te verlenen. Zo hebben wij een de Disaster Response Unit (DRU) die alle internationale noodhulp van het Nederlandse Rode Kruis coördineert. Naast een betere coördinatie draagt de DRU ook bij aan kwaliteitsverbetering van de noodhulp die wij verlenen. In 2009 is de pool van noodhulp specialisten veelvuldig ingezet, met name in de coördinatie van noodopvang activiteiten. In combinatie met training heeft dit tot een versterking van de pool geleid.

Lees meer over onze hulp bij [overstromingen](#) en [Burkina Faso, Stille rampen en het Stille rampenfonds](#).

AMBITIES VOOR 2010:

Er zijn evaluaties uitgevoerd van de hulpoperaties die zijn opgezet voor de tsunami, de aardbeving in China en Myanmar. Op basis hiervan hebben wij voor toekomstige noodhulp een beleid opgezet dat begin 2010 van kracht zal gaan. Dit beleid richt zich op slechts enkele sectoren van noodhulp, namelijk noodonderdak, water en sanitatie en gezondheidszorg. Om toch volledige noodhulp te kunnen garanderen wordt voor andere sectoren (early recovery en psychosociaal werk), de expertise bij zusterorganisaties gezocht. Dit beleid zal continue geëvalueerd worden om te kunnen zien in hoeverre het waardevol is.

Voortzetting van de ambities uit 2009:

- doorgaan met de uitbreiding van de pool noodhulp specialisten met name op het gebied van onderdak; nauwere samenwerking met Rode Kruis België, Luxemburg en Universiteiten in die landen op het gebied van innovatie, kennisverwerving en kennisdeling op het gebied van onderdak, water en sanitatie;
- verankering van vergrootte capaciteit door de in 2008 aangestelde adviseur Rampenmanagement;
- nauwere samenwerking met Noodhulp Nationaal zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare capaciteit en potentieel van onze organisatie.

GOED VOORBEREID:

Het Rode Kruis werkt met gemeenschappen aan hun weerbaarheid en probeert ze zo goed mogelijk voor te bereiden op rampen.

3.2.2. Noodhulp nieuwe ontwikkelingen

Meer hulp is nog altijd nodig. En hulp kan altijd beter. Daarom zijn we continu op zoek naar nieuwe ontwikkelingen. Als noodhulporganisatie leggen we het accent op het verbeteren van de kwaliteit van de directe hulp na een ramp of conflict

NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN VOGELVLUCHT

Meer hulp is nog altijd nodig. En hulp kan altijd beter. Daarom zijn we continu op zoek naar nieuwe ontwikkelingen.

Om tot nieuwe ideeën te komen, wijken we af van de gebaande wegen. Een tent van karton? Waarom niet? Als dat onze hulpverlening sneller en beter maakt, zijn wij geïnteresseerd. Kennis delen en slimme samenwerkingsverbanden zoeken. Dat is onze tactiek om onze hulpverlening voor de toekomst verbeteren.

Als noodhulporganisatie leggen we het accent op het verbeteren van de kwaliteit van de directe hulp na een ramp of conflict. Bijvoorbeeld tijdelijk onderdak voor mensen die huis en haard verloren zijn. Om hun trauma's te verwerken en hun bestaan weer op te pakken, is het van belang dat ze zich veilig en beschermd voelen. En beschikking hebben over sanitair, elektriciteit en water. De bestaande producten voor noodopvang voorzien hier echter slechts beperkt in.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

In 2009 tekenden we een samenwerkingsakkoord met het Luxemburgse - en Vlaamse Rode Kruis en de Technische universiteiten van Eindhoven, Delft, Brussel en Luxemburg. Met deze partijen werken we nu samen aan een gemeenschappelijk Shelter Onderzoekscentrum in Luxemburg. Door dit samenwerkingsverband is er meer structuur ontstaan in de ontwikkeling van producten en systemen voor tijdelijk onderdak. De kracht zit hem in de combinatie van de theoretische kennis van de universiteiten en de praktijkervaring van het Rode Kruis.

Zo is er een onderzoek gestart naar de lange termijn impact van noodopvang. Hoe kunnen we die impact meten en hoe kunnen we verschillende projecten met elkaar vergelijken? Het uitgangspunt is: als je weet welke aanpak overal min of meer het beste werkt, bijvoorbeeld een vaste locatie voor de opvang, dan hoef je alleen nog de lokale invulling (indicatoren) af te stemmen. Het Internationale Rode Kruis heeft aan ons gevraagd deze methodiek in 2010 verder uit te werken, zodat iedere Rode Kruis-vereniging de projecten op dezelfde manier kan bekijken en ervan kan leren.

Elk jaar geven we eerstejaarsstudenten in Eindhoven een opdracht op het gebied van innovatie. Daar komen vaak interessante resultaten uit. In 2009 kregen ze een dekzeil, wat constructiemateriaal en kabelbinders, ook wel tiwrap genoemd. Daarvan moesten ze een stevige tent bouwen. Het bleek dat de kabelbinders enorm handig waren bij deze opdracht. Zo handig zelfs, dat kabelbinders nu onderdeel van de standaard uitrusting voor noodopvang geworden zijn.

Innovatie en prototype: ver weg en dichtbij

Samen met de Pakistaanse Rode Halve Maan hebben we gebouwd aan een prototype onderdak dat met name tegen de wind beschermt. Alleen al de manier van samenwerken was innovatief: parallel prototyping via het internet. In Pakistan werd gewerkt aan een prototype met de kennis en testcapaciteit van de Technische Universiteit Eindhoven. En aan de andere kant van de wereld in Eindhoven bouwde de universiteit aan hetzelfde prototype met lokale Pakistaanse materialen. Zo werkten beide partijen naar elkaar toe om de best oplossing te vinden. Het prototype zal nu verder worden doorontwikkeld in het nieuwe onderzoekscentrum in Luxemburg.

We werken ook aan ons inzicht in windbestendige isolatiematerialen. Wat is zinnig om aan te brengen als bruikbare isolatie? Daarvoor leggen we een internationale database aan. Daarin staat welk materiaal in welk gebied aanwezig is, hoeveel ervan lokaal beschikbaar is en hoe

toepasbaar het is als isolatiemateriaal.

Ook is er een speciale overkapping ontwikkeld. Deze is gemakkelijk op te zetten en kan klein worden opgeborgen. Het is een overkapping met klimaatbeheersing die een gemeenschappelijke ruimte vormt voor de mensen in een getroffen gebied. Onder de overkapping zijn lokale materialen beschikbaar, waarmee men zelf weer een huis kan opbouwen. Het prototype was dit jaar klaar. In 2010 gaan we het systeem testen in Zuid-Amerika.

Trainen van specialisten

Het Nederlandse Rode Kruis traint mensen voor speciale vaardigheden. Bijvoorbeeld in logistiek, distributie van noodhulp, gezondheidszorg of voorzieningen voor water en sanitatie, maar ook opvang. We trainen deze specialisten onder meer voor onze Emergency Response Unit (ERU). Dit is een noodhulpmodule van specialisten en materieel samen. Het Internationale Rode Kruis bepaalt waar en wanneer de teams worden ingezet. In 2009 werden 25 mensen op training gestuurd om hun technische kennis op het gebied van te vergroten. Na de overstromingen in Burkina Faso kwam de ERU in actie om te helpen bij voedseldistributie en het opzetten van tijdelijke kampen.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

- we hebben de inzet voor tijdelijk onderdak verbeterd en gewerkt aan de ontwikkeling en vernieuwing van materiaal voor tijdelijk onderdak;
- in het kader van het meten van de effecten van noodopvang op de lange termijn, hebben we ons onderzoek afgerond hoe we families beter kunnen helpen bij de bouw van (tijdelijke) behuizing na een ramp;
- ontwikkelen van nieuwe en versterken van bestaande, snel inzetbare eenheden voor wereldwijde noodhulp: voor water en sanitatie, basisgezondheidszorg en het vinden van dierbaren na een ramp;
- er is een water- en sanitatiespecialist toegevoegd aan het team van noodhulp-specialisten;
- de jaarlijkse herhalingscursus voor de Relief ERU-leden is gehouden. De Relief ERU heeft ook meegewerkt aan een simulatie in Solverino als onderdeel van de viering daar.

AMBITIES VOOR 2010:

- onderhandelen met de EU voor meer fondsen voor het doorontwikkelen van materialen;
- starten met het ontwikkelen van isolatiematerialen, doorlooptijd 18 maanden;
- introduceren van een generiek model stalen frame voor noodopvang, inclusief berekeningen voor windbelasting, sneeuwbelasting en dergelijke, in de catalogus van de Federatie;
- afronden van een model voor een kartonnen tent. We zijn nog op zoek naar een lak die niet alleen waterdicht is, maar ook dampdicht en krasbestendig, tegen een redelijke prijs;
- meer innovaties vanuit het nieuwe onderzoekscentrum door korte communicatielijnen tussen het veld en de techniek.

3.3. NOODHULP PROJECTVOORBEEDEN

3.3.1. Gaza

Het Israëlisch offensief tegen Gaza dat eind 2008 begon, heeft veel slachtoffers geëist. Na het oplaaierende conflict blijft de situatie van veel Palestijnse burgers zorgelijk. Het Nederlandse Rode Kruis steunt de Palestijnse Halve Maan om de getroffen bevolking te helpen.

Financiering

€ 2.066.120

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Nederlandse Rode Kruis in samenwerking met: Palestijnse Rode Halve Maan, Internationale Rode Kruis

HULP AAN GAZA IN VOGELVLUCHT

Op 27 december 2008 begon Israël een offensief tegen Gaza naar aanleiding van een raketaanval door Hamas. Deze oorlog duurde drie weken, tot 16 januari 2009. Er waren bombardementen vanuit vliegtuigen, artilleriebeschietingen, en het Israëlische leger viel het gebied binnen. De aanvallen waren volgens Israël alleen gericht op regeringsgebouwen, politie- en legerdoelwitten, maar Gaza is een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld: De landstrook van 360 vierkante kilometer wordt bewoond door ongeveer 1,5 miljoen Palestijnen en overschrijdt hiermee ruim tien keer de bevolkingsdichtheid van Nederland. Feit is dat er veel burgerslachtoffers waren. In 21 dagen vielen er meer dan 1.300 doden en 5.300 gewonden.

Het [Internationale Rode Kruis](#) en de Palestijnse Rode Halve Maan (PRCS) boden direct hulp aan de slachtoffers. Ook vrijwilligers en medewerkers werden getroffen terwijl zij hulp aan het verlenen waren. Het grootste ziekenhuis en een opslagplaats van het Palestijnse Rode Halve Maan werden gedeeltelijk verwoest.

Said Abu Sharkh, hulpvrager uit Gaza-stad

“Vroeger verdiende ik geld met het repareren van elektronische apparatuur, maar mijn kleine werkruimte werd vernietigd. Nu moeten we overleven met de steun van hulporganisaties. Dit is voor mij de betekenis van echt lijden: geen werk en geen goed huis.”

Totale isolatie

De Gaza oorlog veroorzaakte vooral in Gaza slachtoffers. Terwijl in Israël het normale leven wordt hervat, blijft de situatie in Gaza uiterst zorgelijk. Gaza is nog altijd afgesloten van de buitenwereld. Door de isolatie en sancties bestaat er een structureel ernstige situatie. Dit heeft een grote impact op het dagelijkse leven van de inwoners. Economische activiteit en wederopbouw zijn niet mogelijk. Werkloosheid en armoede vieren hoogtij. De beschikbaarheid van medische zorg is volstrekt ontoereikend en water- en sanitaire voorzieningen zijn slecht. Er is te weinig voedsel en daardoor heerst er op grote schaal honger. Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt twee getroffen ziekenhuizen met het herstel van schade. Via het ICRC lukt het met moeite om medische apparaten, medicijnen en medische verbruiksartikelen naar binnen te krijgen.

Internationaal Humanitair Oorlogsrecht

De schrijnende situatie in Gaza mag niet worden vergeten: Het Internationale Rode Kruis heeft regelmatig opgeroepen tot onmiddellijke beëindiging van de beperkte bewegingsvrijheid van personen en goederen naar Gaza. Duurzame veiligheid en economisch herstel kan alleen worden bereikt indien de partijen die bij het conflict betrokken zijn concrete politieke stappen naar een vredesproces zetten.

Volgens het internationaal [humanitair oorlogsrecht](#) is Israël verplicht om randvoorwaarden te creëren om de bevolking toegang te geven tot minimale hygiëne en gezondheidszorg, alsook voedsel. Hoewel het ICRC Israël's legitieme zorg met betrekking tot veiligheid erkent, moet deze worden afgewogen tegen het recht van de Palestijnen op een menswaardig leven in Gaza. Mede deze situatie in Gaza motiveert het ICRC om in 2010 een internationale campagne te voeren om de bescherming van medische hulp in conflictgebieden opnieuw onder de aandacht van overheden te brengen.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Nederlandse Rode Kruis steunt de Palestijnse Halve Maan om de getroffen bevolking te helpen. In 2009 gaf het Ministerie van Buitenlandse Zaken naar aanleiding van het Israëlische offensief € 1 miljoen voor hulpverlening in Gaza. Het geld werd ingezet als bijdrage aan de oproep om noodhulp aan de slachtoffers van Gaza te bieden. De helft van het bedrag is besteed aan medicijnen, medische artikelen, slaapzakken en beddengoed en keukensets. De andere helft is gebruikt voor ambulances, shelters en psychosociale hulp. Bovendien heeft het Nederlandse Rode Kruis aan ziekenhuizen steun verleend in de vorm van zeven basis pakketten met materiaal. Deze pakketten bestaan uit wegwerphandschoenen, verband, pleisters, ontsmettingsmiddelen en andere standaard uitrustingen.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken gaf nog eens € 700.000 voor de wederopbouw en modernisering van het getroffen Rode Halvemaan-ziekenhuis Al Quds.

AMBITIES VOOR 2010:

- evaluatie van de Rode Kruis response in Gaza door de PRCS in samenwerking met het Internationale Rode Kruis;
- meer focus op zelfredzaamheid door rampenvoorbereiding binnen de gemeenschappen: Eerste Hulp trainingen en middelen. De omstandigheden en restricties in Gaza leiden tot vertraging van de professionele hulpverlening. Mensen in Gaza zijn zo beter voorbereid om in elk geval iets van hulp te bieden voordat de hulpdiensten arriveren;
- wederopbouw van het Palestijnse Rode Halve Maan ziekenhuis Al Quds;
- de ernstige humanitaire situatie in Gaza op de agenda houden van de internationale gemeenschap.

GOED VOORBEREID:

De omstandigheden en restricties in Gaza leiden tot vertraging van de professionele hulpverlening. Door burgers te trainen in Eerste Hulp zijn ze beter voorbereid om in elk geval iets van hulp te bieden voordat de hulpdiensten arriveren.

3.3.2. Filippijnen/Vietnam

In het najaar van 2009 werd Zuid-Oost Azië opgeschrikt door meerdere tyfonen die kort achter elkaar in de regio huishielden. Vele levens werden gered, maar het natuurgeweld vernietigde de leefomstandigheden.

Financiering

€ 246.330

Door: Ministerie van Buitenlandse zaken, Nederlandse Rode Kruis, ING, Particulieren, Europese Commissie, Nederlandse Rode Kruis

Highlights

Aantal hulpverleners:

- Het Nederlandse Rode Kruis stuurde twee hulpverleners
- Het Filippijnse Rode Kruis werkte met meer dan 2500 hulpverleners en vrijwilligers
- Het Vietnamese Rode Kruis werkte met duizenden hulpverleners en vrijwilligers

DE RAMP IN VOGELVLUCHT

Ketsana raasde op 26 september over de Filippijnen en eiste honderden levens, voornamelijk op het dichtbevolkte eiland Luzon. Er werden zo'n 30.000 huizen compleet verwoest. Ruim 110.000 raakten zwaar beschadigd. In totaal werden er zo'n 7,5 miljoen mensen getroffen. Velen raakten hun bezittingen kwijt en daarbij ook hun inkomsten uit bijvoorbeeld de landbouw of de veeteelt. Ook de infrastructuur liep ernstige schade op.

Drie dagen later op 29 september werd het midden van Vietnam hard getroffen door Ketsana. De tyfoon veroorzaakte een enorme tropische weerdepressie met hevige regenval en overstromingen. Zowel in de Vietnamese hooglanden als in de laaggelegen kustprovincies. De gevolgen voor de bevolking in de getroffen dorpen waren vernietigend. Meer dan 170 mensen kwamen om en bijna 900 mensen raakten gewond. De materiële schade was enorm. Meer dan 20.000 huizen werden vernietigd en meer dan 450.000 raakten beschadigd. Schoolgebouwen, ziekenhuizen, irrigatiekanalen en wegen liepen allemaal schade op. De overstromingen hebben 40.000 hectare rijst en 55.000 hectare met andere gewassen compleet weggespoeld. Vee verdronk in groten getale en garnalenkwekers en vissers moesten toe zien hoe hun kweekvijvers weggevaagd werden.

Phan Nhu Nghia, voorzitter van het Rode Kruis-kantoor in Da Nang:

"Het regent ontzettend hard en de wind is heel erg sterk. Onze medewerkers en vrijwilligers zijn de afgelopen dagen druk geweest met het evacueren van mensen en het inrichten van schuilplaatsen. Toen de tyfoon over ons land kwam, hebben we alle mensen gevraagd om in de veilige schuilplaatsen te blijven. Toen de storm voorbij was, stonden we opnieuw klaar om iedereen te helpen."

Filippijnen

Uitgaven 2009	€146.330
Donoren:	<ul style="list-style-type: none">• Ministerie van Buitenlandse zaken• Nederlandse Rode Kruis• ING• Particulieren
Aantal hulpverleners:	<ul style="list-style-type: none">• Het Nederlandse Rode Kruis stuurde twee hulpverleners• Het Filippijnse Rode Kruis werkte met meer dan 2500 hulpverleners en vrijwilligers

Vietnam

Uitgaven 2009	€100.000
Donoren:	<ul style="list-style-type: none">• Europese Commissie• Nederlandse Rode Kruis
Aantal hulpverleners:	<ul style="list-style-type: none">• Het Nederlandse Rode Kruis zette de mensen van het kantoor in Hanoi in• Het Vietnamese Rode Kruis werkte met duizenden hulpverleners en vrijwilligers

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Hulp in de Filippijnen

Het Filippijnse Rode Kruis kwam meteen in actie na de ramp. Hun reddingsteams hebben meer dan 2.000 mensen gered. Zij zorgden ook voor warme maaltijden voor duizenden mensen in de evacuatiecentra. Dit was mede mogelijk, omdat het Filippijnse Rode Kruis zich de afgelopen jaren goed voorbereid heeft op een mogelijke ramp. De internationale Rode Kruis Beweging kwam snel met steun. De Federatie lanceerde op 1 oktober een noodoproep van € 2,45 miljoen om 200.000 mensen te helpen. Deze oproep werd als gevolg van nieuwe stormen en meer schade opgehoogd tot uiteindelijk €10,8 miljoen voor hulp aan 550.000 mensen.

Het Filippijnse Rode Kruis heeft met deze steun de getroffen families als volgt bereikt:

- 149.476 voedsel pakketten;
- 76.159 noodhulp pakketten;
- 18.278 hygiëne pakketten;
- 1.500 schoonmaak pakketten;
- gezondheid- en sanitatievoorlichting voor 15.000 gezinnen.

Het Rode Kruis zal deze noodhulp en ondersteuning in wederopbouw van huizen en levensonderhoud blijven verlenen tot maart 2011.

Het Nederlandse Rode Kruis heeft ook bijgedragen aan deze operatie. Binnen een paar dagen stonden er 5.500 muskietnetten, 5.000 jerry cans, 1.500 hygiëne pakketten en 14.520 dekens klaar om uitgedeeld te worden aan de getroffen families. Onze bijdrage aan de internationale oproep van de Federatie bedroeg € 146.330. Verder zijn er twee gedelegeerden uitgezonden om de noodopvang- en herstelactiviteiten te coördineren en op te starten. Dit werd mogelijk gemaakt door financiële steun van het ministerie van Buitenlandse Zaken, ING en donaties van de particulieren aan het Nederlands Rode Kruis.

Hulp in Vietnam

In Da Nang zijn duizenden Rode Kruis vrijwilligers gemobiliseerd om te helpen met de versterking van de huizen en de evacuatie van mensen naar veiligere plaatsen. Hoewel er nog steeds veel mensen zijn omgekomen, had het aantal nog veel hoger kunnen zijn gezien de hevigheid van de tyfoon en de kwetsbaarheid van grote delen van de getroffen bevolking. Door een goede voorbereiding en de efficiënte coördinatie van de Vietnamese overheid konden de meeste mensen snel geëvacueerd worden. De hele operatie leidde ertoe dat in de provincies Quang Binh, Quang Tri, Thua Thien Hue, Da Nang, Quang Nam en Quang Ngai bijna 167.000 mensen tijdig uit hun huizen gered konden worden.

Het Vietnamese Rode Kruis speelde hierbij een grote rol. Vele Rode Kruis-vrijwilligers hielpen mee met de evacuatie. Met reddingsboten, die het Nederlandse Rode Kruis in het kader van rampenvoorbereiding doneerde, konden ze meer dan 1.200 mensen redden en naar veilige plekken brengen.

Het Nederlandse Rode Kruis gaf in september direct € 100.000 aan het Vietnamese Rode Kruis voor onder meer de aanschaf van rijst en huishoudpakketten. Dit pakket is gevuld met huishoudelijke goederen, zoals een klamboe, dekens, kookgerei en een watercontainer.

Daarnaast zijn het Nederlandse en Duitse Rode Kruis, in nauwe samenwerking met het Vietnamese Rode Kruis, een rehabilitatieproject gestart in drie getroffen provincies. Het gaat om zo'n 35 dorpsgemeenschappen in drie provincies. Daar worden de boeren geholpen hun leven weer op te bouwen. De drie provincies bevinden zich in de hoog- en in de laaglanden en hebben ieder een eigen problematiek. In de laaglanden was het zaaiseizoen net begonnen. De boeren hebben massaal nieuw zaaigoed nodig en omdat de tijd dringt hebben velen van hen de benodigde zaden en mest met behulp van leningen moeten aanschaffen. Ook veel boeren in de hooglanden zijn hun zaaigoed kwijtgeraakt. Hun zaaiseizoen begint echter pas in februari waardoor ze wat meer tijd hebben om te herstellen van de verschrikkingen van de tyfoons.

Het rehabilitatieproject wordt gefinancierd door de Europese Commissie en is erop gericht om de mensen die het hardst getroffen zijn in de hoog- en laaglanden te helpen. De boeren in de laaglanden ontvangen een bedrag om de lening die ze gedwongen hebben moeten afsluiten te compenseren. Op deze manier kunnen zij hun leven sneller opbouwen en vallen ze niet zo hard terug in armoede. De hooglanders ontvangen zaden en kunstmest om hun land te bewerken. Verder ontvangt een deel van de betrokken huishoudens een waterfilter om ervoor te zorgen dat er schoon drinkwater voor handen is en om te voorkomen dat er ziektes zoals diarree uitbreken.

Met een bedrag van € 550.000 van de Europese Commissie worden op deze manier bijna 56.000 mensen geholpen. Het project loopt op 15 juni 2010 ten einde.

GOED VOORBEREID:

De tyfoons hebben ons geleerd dat goed voorbereid zijn op rampen bijdraagt aan het redden van levens. Hoe weerbaarder mensen zijn, hoe sneller zij hun leven weer kunnen oppakken. De relevantie van het toenemend aantal activiteiten op het gebied van rampenrisicovermindering is daarmee aangetoond.

3.3.3. Burkina Faso

Burkina Faso werd in 2009 getroffen door de zwaarste regenval in negentig jaar. Er was acute behoefte aan onderdak, voedsel, water en medicijnen. Het Rode Kruis kwam direct in actie.

Financiering

€ 200.000

Door: Ministerie van Buitenlandse zaken

Highlights

- Werkwijze Noodhulp uitgevoerd door BLX - ERU

- Samenwerking met De Federatie en Rode Kruis Burkina Faso
- 32.000 mensen hebben noodhulp ontvangen
- Het Nederlandse Rode Kruis stuurde 1 hulpverlener (ERU)
- 6.409 families ontvingen noodhulp

DE RAMP IN VOGELVLUCHT

Volgens waarnemers heeft het in negentig jaar niet zo hard geregend in Burkina Faso. In september 2009 werd dit West-Afrikaanse land na zware regenval getroffen door grote overstromingen. Vooral in de hoofdstad Ouagadougou was er veel schade. Huizen stortten in en alle bezittingen werden weggespoeld. Meer dan 150.000 mensen waren ontheemd en ontredderd. Meer dan 80 procent van de bevolking houdt zich bezig met landbouw. De grond waar ze gewassen verbouwden was nu geheel verwoest en oogsten vernield. Er was niets meer. Geen huis, geen werk, geen eten. Naast menselijke slachtoffers zorgden de overstromingen voor veel schade aan de infrastructuur, zoals scholen, ziekenhuizen, wegen, bruggen, water-, elektriciteit- en communicatievoorzieningen.

Dipama Aminata Sawadogo, hulpontvanger

“Al onze bezittingen zijn vernietigd. Er is niets meer over van ons huis. Je kunt alleen de grond nog zien. Gelukkig heeft het Rode Kruis ons direct van hulp voorzien”.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Na de ramp zijn we direct in actie gekomen. Er werd vanuit de Benelux een Relief ERU (Emergency Respons Unit) naar Burkina Faso gevlogen. Deze assisteerde bij de opvang van 40.000 slachtoffers in scholen en later in tentenkampen. Daar was een urgente behoefte aan voedsel, water en medicijnen. We voorzagen in de eerste levensbehoeften en deelden keukensets, dekens en muskietennetten uit. Ook werden er sanitaire voorzieningen gebouwd om verspreiding van ziekten te voorkomen.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

In december 2009 hebben in totaal 6.409 families (32.000 personen) noodhulp ontvangen van het Rode kruis. De noodhulpoperatie loopt nog tot eind februari 2010. Dan zullen alle doelstellingen zijn behaald: noodhulp aan 8.000 families (40.000 personen) gedurende 6 maanden.

Gedistribueerde goederen:

- 18.245 slaapmatten
- 13.182 dekens
- 6.516 emmers
- 5.998 keukensets
- 4.991 jerry cans
- 16.802 stukken zeep
- 7.403 muskietennetten
- 1.628 dekzeilen

GOED VOORBEREID:

Het is moeilijk je voor te bereiden op zulk natuurgeweld. Wel staan we paraat om slachtoffers op te vangen. Ver weg en dichtbij.

3.3.4. Stille rampen

Een overstroming ver weg. Een voortdurend conflict. Ontheemden met weinig kans om hun bestaan weer op te bouwen. Kwetsbare mensen die lijden in stilte, want er zijn geen media die er op bovenop springen.

Financiering

€ 1.086.000

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken, eigen fondsen via Stille Rampenfonds

Highlights

- € 1.086.000 besteedden we voor 42 stille rampen in vijf regio's
- Afrika kreeg met 24 rampen het grootste aandeel
- 45 procent van de operaties had extreme weersomstandigheden als aanleiding

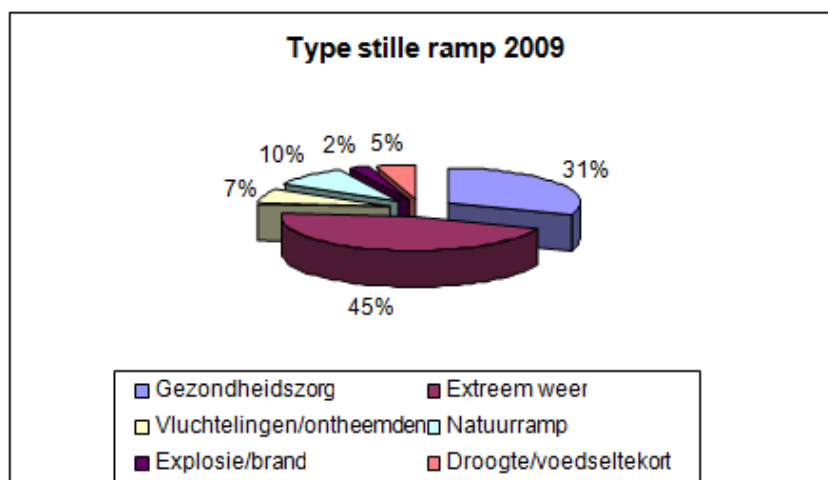
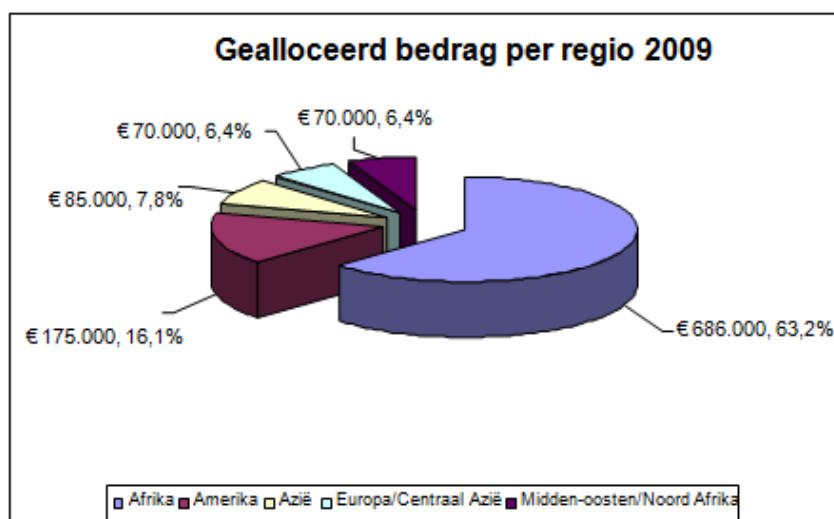
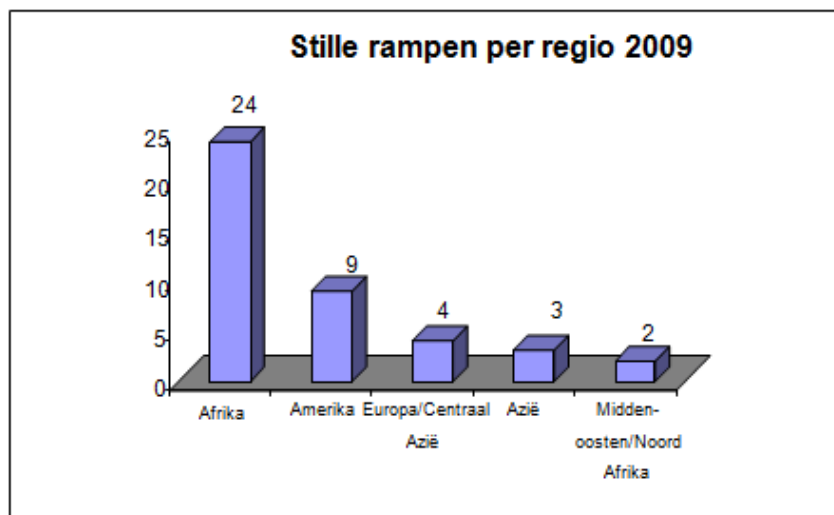
STILLE RAMPEN IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis beheert sinds 2004 een speciaal fonds om de getroffen van stille rampen te ondersteunen. Stille rampen zijn per definitie rampen die vaak kleiner in omvang zijn en weinig of geen aandacht krijgen van de media, donoren en het publiek. Het verlies en de ellende van de getroffen zijn er niet minder om. De behoefte aan hulp om hun leven weer op te pakken is net zo groot. Het Stille rampenfonds helpt hen.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Besteding per regio

Het in 2009 beschikbare bedrag van € 1.086.000 hebben we gebruikt om hulp te verlenen aan de getroffen en van 42 stille rampen in vijf regio's. Dit aantal was 33 in 2008. Bijdragen varieerden tussen € 10.000 en € 50.000 per ramp. Afrika kreeg met 24 rampen en € 686.000 (63 procent van het totaalbedrag), het grootste aandeel van alle regio's. In 2008 was dat nog 56 procent.

Besteding per type ramp

Negentien van de 42 gefinancierde operaties (45 procent) werd gestart naar aanleiding van extreme weersomstandigheden. Zoals cyclonen en overstromingen. Hierna volgt een opeenvolging van crises veroorzaakt door gebrekkige gezondheidszorg, natuurrampen, vluchtelingenproblematiek, droogte, voedseltekort en brand.

Het in 2008 in het leven geroepen fonds op naam, Het Reddingsboeifonds, bestemd voor de ondersteuning van stille rampen, stond eind 2009 op € 21.371. In 2009 is € 5.000 uit het fonds bijgedragen aan het Stille rampenfonds en € 1.000 aan de aardbeving op Sumatra. Het overige bedrag zal jaarlijks aangevuld worden door de oprichters van het fonds en zal op termijn besteed worden aan de doelstelling.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Voor de stille rampen problematiek werken wij nauw samen met de Federatie, die het Disaster Relief Emergency Fund (DREF) beheert. Dit is een speciaal noodhulpfonds, gestart in 1985. Het is bedoeld om snel en effectief hulpoperaties uit te kunnen voeren na een ramp. De kracht van het DREF is de snelheid waarmee de financiële middelen voor de operatie beschikbaar worden gesteld. DREF-geld kan gebruikt worden als startbudget voor grootschalige rampen in de eerste dagen of voor het uitvoeren van activiteiten bij kleinere operaties, waaronder stille rampen.

Grote donoor

Ons Stille rampenfonds financiert in beginsel de DREF-operaties die als stille ramp kwalificeren. Dankzij de steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, aangevuld met eigen middelen, verwachten we in de periode 2008-2011 een totaal bedrag van € 5.325.000 te besteden aan operaties rondom stille rampen. Hiermee is het Nederlandse Rode Kruis een van de grotere donoren aan het DREF.

Flexibiliteit

Door vanuit ons Stille rampenfonds het noodhulpfonds van de Federatie aan te vullen, bieden we flexibiliteit aan de zusterverenigingen. Dit is een

voorbeeld van goed donorschap en wordt gezien als een model voor andere donoren. We kiezen echter wel zelf aan welke rampen wij een bijdrage leveren. Op deze manier volgt het Nederlandse Rode Kruis nog steeds zijn eigen strategie en prioriteiten. De afspraken tussen het Nederlandse Rode Kruis en de Federatie staan vast in een samenwerkingsovereenkomst die afgesloten werd in 2008.

AMBITIES VOOR 2010:

In 2010 willen we de nog duidelijker definiëren welke ramp wel of niet ondersteunen uit het Stille rampenfonds. We willen meer hulpverleners met meer geld. Uitgaven gaan omhoog van € 1 miljoen naar € 1,5 miljoen.

GOED VOORBEREID:

Door het Stille rampenfonds staan we direct klaar voor de kwetsbare mensen die lijden in stilte, want er is meteen geld beschikbaar.

3.4. STEUN LANGE TERMIJN

3.4.1. HIV/AIDS

HIV/AIDS is een wereldwijde catastrofe van ongekeerde omvang. En krijgt al jaren onze volle aandacht. Dus ook in 2009. Leren van onze ruime ervaringen stond in dit jaar centraal.

ONZE ACTIVITEITEN RONDOM HIV/AIDS IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis werkt voor alle HIV/AIDS programma's onder de paraplu van de Federatie, genaamd "Global Alliance on HIV/AIDS". Binnen dit samenwerkingsverband werken wij schouder aan schouder met andere Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. We bundelen onze krachten om verdere uitbreiding van deze ramp te voorkomen. Daarnaast probeert het Rode Kruis de negatieve effecten van HIV/AIDS zoveel mogelijk weg te nemen.

Samen met zusterverenigingen

We steunen HIV/AIDS programma's van zusterverenigingen via:

- specifieke HIV/AIDS projecten, onder andere in Eritrea, China, Indonesië, Kenia, Ethiopië, Oeganda, Soedan en Sierra Leone, Liberia en Ivoorkust;
- HIV/AIDS activiteiten als onderdeel van een groter gezondheidszorgproject, zoals in Centraal Azië. Daar is HIV/AIDS voorlichting een onderdeel van Eerste Hulp-trainingen of maakt het bijvoorbeeld deel uit van onderwijs over hygiëne en voeding.

Bovengenoemde specifieke HIV/AIDS projecten van het Nederlandse Rode Kruis bevatten vier componenten:

- preventie door voorlichting
- zorg en ondersteuning
- stigma vermindering
- capaciteitsopbouw

De eerste drie componenten worden integraal uitgevoerd om zo elkaars effect te versterken.

Preventie door voorlichting

Voorlichting speelt een erg belangrijke rol. Wij spitsen de voorlichting zoveel mogelijk toe op verschillende doelgroepen, zoals jeugd of prostituees. Binnen een bepaald land of een bepaalde context proberen we juist die groepen te bereiken die zich in de kern van de epidemie bevinden. In China zijn dit bijvoorbeeld drugsgebruikers en mannen die seks hebben met mannen.

Trainen van trainers

Deze voorlichting geven we vaak in de vorm van 'peer education'. Hierbij wordt gestart met het trainen van trainers. Deze getrainde mensen verspreiden hun kennis onder mensen met dezelfde achtergrond. De methode doet het goed onder jongeren. Op een school worden bijvoorbeeld 25 jongeren getraind in kennis over HIV en manieren om goede keuzes te maken. Daarnaast leren we deze jongeren hoe ze die kennis over kunnen dragen. Dit doen zij dan ook. Meestal aan een groepje van zo'n vijf à tien vrienden en op een informele manier. De jongeren moeten zich namelijk op hun gemak voelen. Want alleen dan komt een goede discussie over seks en HIV op gang.

Zorg en ondersteuning

Mensen die erg ziek zijn, ontvangen thuiszorg van vrijwilligers van het Rode Kruis. De patiënten krijgen lichamelijke verzorging, aandacht en psychosociale begeleiding. Mensen die er lichamelijk erg slecht aan toe zijn, krijgen in sommige landen ook tijdelijk voedselhulp. In enkele landen ondersteunen we ook AIDS-wezen, zodat ze het overlijden van hun ouders kunnen verwerken en naar school kunnen (blijven) gaan.

Eigen inkomen

Vaak zijn HIV positieve mensen hun baan kwijt geraakt als gevolg van hun ziekte of door discriminatie. Als de patiënt weer in staat is om te werken, kijken we samen hoe hij of zij opnieuw een eigen inkomen kan verkrijgen. Kunnen zij bijvoorbeeld gaan handelen in kippen, dan ondersteunen wij hen met geld om hierin te investeren. Zo bieden we ze ook weer uitzicht op een toekomst, waarin ze op eigen benen kunnen staan.

Stigma vermindering

Vooroordelen. Lastig en in veel landen onontkoombaar. Vooroordelen zorgen ervoor dat mensen met HIV vaak gestigmatiseerd worden. Ze worden met de nek aangekeken. Mensen die weten dat zij HIV-positief zijn, zullen dan ook minder snel voor hun HIV-besmetting uit komen. En dat is dan weer een belangrijke reden waarom zij geen adequate hulp ontvangen. Om nog maar te zwijgen over het risico voor verdere uitbreiding van de HIV-epidemie.

Dit stigma moet onder de aandacht gebracht. Daarom organiseren we massacampagnes en verspreiden we kennis over het onderwerp. In de praktijk blijken juist ook activiteiten als thuiszorg sterk stigmareducerend te werken. De familie van een patiënt ziet dan in dat de vrijwilliger die hun zus verzorgt geen HIV krijgt. Vaak nemen ze dan zelf die taak weer over.

Capaciteitsopbouw

Capaciteitsopbouw is een ondersteunende activiteit. Het doel is dat zusterverenigingen onze begeleiding steeds minder nodig hebben en op termijn zelfstandig HIV-projecten kunnen uitvoeren. We bieden ze (praktijk) training in technische aspecten van het HIV-werk, organisatieontwikkeling en financieel management.

Een medewerker uit het veld: "Zittend op een mat met de chieft van een vluchtelingenkamp in Darfur horen we dat hij erg blij is met de ondersteuning die de Soedanese Rode Halve Maan met ondersteuning van het Nederlandse Rode Kruis kan geven aan "zijn" mensen. Het helpt hem om onder deze vluchtelingen ook het gesprek over HIV en AIDS meer bespreekbaar te maken."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

In 2009 hebben we gewerkt aan de zogeheten voorlopige MFS-2 subsidieaanvraag bij het ministerie van Buitenlandse Zaken voor de jaren 2011-2015. Verdere uitwerking daarvan zal in 2010 plaatsvinden.

Verder hebben we ons verdiept in het thema 'HIV in conflictgebieden'. Hier bouwen we graag meer expertise over op. Opgedane kennis wordt ook al toegepast in lopende projecten.

AMBITIES VOOR 2010:

In 2010 gaan we de MFS-2 aanvraag voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voor HIV/AIDS verder uitwerken. Hiermee willen we:

- meer aandacht voor integratie van HIV in gezondheidszorg programma's. (o.a. het meer laten samenlopen van programma's t.a.v. tuberculose en HIV, omdat die 2 ziektebeelden in de praktijk vaak samen vóórkomen.);
- het verder operationaliseren van het thema 'HIV in conflictgebieden';
- 'peer education'-standaarden van de IFRC in lopende en op te starten projecten samen met de zusterverenigingen toepassen;
- een revisie van de HIV/AIDS-strategie om in te kunnen blijven spelen op veranderende omstandigheden.

3.4.2. Rampenvoorbereiding en risicovermindering

Een voorbereid mens telt voor twee. Daarom is het Rode Kruis al actief vóórdat een ramp plaatsvindt.

Financiering

€ 3.000.000

Door: overheden, bedrijven en particulieren

RAMPENVOORBEREIDING IN VOGELVLUCHT

Wij nemen maatregelen om de impact van toekomstige rampen te verminderen. En zorgen vooraf voor een goede voorbereiding van mensen en organisatie op een mogelijke ramp. Op die manier kan later adequate hulpverlening plaatsvinden. Kortom: we zijn al actief vóórdat een ramp plaatsvindt.

Klimaat

Extreem weer door klimaatverandering. Iedereen merkt het. De afgelopen twee decennia verdubbelde het aantal rampen die het gevolg waren van slecht weer. Volgens deskundigen zet deze trend zich de komende jaren verder voort. Dat heeft invloed op ons werk.

Directe hulp

Wanneer een ramp plaatsvindt, reageren we natuurlijk direct. Plaatselijke Rode Kruis- en Rode Halve Maan-vrijwilligers en -hulpverleners zijn als eerste ter plekke. Zeker binnen 24 tot 48 uur, niet zelden nog veel eerder omdat veel vrijwilligers in de getroffen gebieden wonen. De nationale of internationale inzet van hulpverleners is dan nog aan het begin. Juist in die eerste uren worden doorgaans de meeste levens gered. Vrijwilligers, overlevenden die dankzij training weten wat ze moeten doen, zijn dan van levensbelang. Door een goede voorbereiding ter plekke kunnen dus slachtoffers en gewonden tijdig en efficiënt worden geholpen waardoor vele mensenlevens kunnen worden gered.

Wij ondersteunen maatregelen die erop gericht zijn om de noodhulpverlening snel en efficiënt te laten verlopen. Denk daarbij aan rampenplanning, het aanleggen van noodvoorraden, het organiseren van Eerste Hulp-opleidingen voor vrijwilligers, het opzetten van lokale reddingsteams en het gereed maken en 'stand by' houden van informatie- en communicatiesystemen.

Tijdige evacuatie en veilig onderdak

Wij zijn ook betrokken bij het in veiligheid brengen van mensen voordat een ramp hen treft. Bijvoorbeeld bij het opzetten van waarschuwingssystemen, het uitwerken van evacuatieplannen en het inrichten van scholen of gemeenschapscentra als toekomstige schuilplaatsen. Deze aanpak maakt het mogelijk om mensen tijdig te evacueren en een veilig onderdak te bieden waardoor talrijke mensenlevens kunnen worden gered.

Risicovermindering

Het risico dat een extreem natuurfenomeen uitgroeit tot een vernietigende ramp, kan worden verminderd door vooraf allerlei beschermende maatregelen te nemen. De kans op aardverschuivingen in heuvelachtige gebieden is bijvoorbeeld te verminderen door de aanplant van bomen en de aanleg van terrassen op de hellingen. De aanleg van mangrovebossen langs kustlijnen kan helpen de kracht van de golven ten gevolge van een cycloon of tsunami te breken. Zo lopen kustdorpen minder risico op grote schade. De impact van droogte kan worden verminderd door boeren droogtebestendige zaden te geven, waterputten te graven en bodembescherming toe te passen. Deze structurele maatregelen werken het best als ze hand in hand gaan met inspanningen op het vlak van bewustmaking en pleitbezorging.

Bewustwording

Menselijk handelen kan het risico op een ramp zowel vergroten als verkleinen. Bewustwording bij de bevolking, capaciteitsopbouw van zusterverenigingen maar ook lobbywerk naar plaatselijke overheden kunnen allemaal bijdragen tot het verminderen van de gevolgen van rampen.

Melanie Miltenburg, gedelegeerde in Indonesië:

“De mensen in Indonesië noemen hun eigen land vaak de ‘rampensupermarkt’. Van vulkaanuitbarstingen tot een tsunami; ze krijgen met van alles te maken. Met kleinschalige oplossingen kunnen we het aantal slachtoffers verminderen.”

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

We ondersteunen projecten voor rampenvoorbereiding en risicovermindering bij tien nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Het totale budget is meer dan € 3 miljoen voor 2009 en wordt gefinancierd door overheden, bedrijven en particulieren.

Wereldwijd

In Guatemala ondersteunde de Nationale Postcode Loterij een project in het departement van Chiquimula dat zich richtte op de invloed van klimaatverandering op natuurrampen. Dit gebied is sterk onderhevig aan overstromingen, landverschuivingen en bodemerrosie. De belangrijkste activiteiten die in het kader van het project worden uitgevoerd zijn:

- het ontwikkelen en verspreiden van voorlichtingsmateriaal over rampen en klimaatrisico's en hieraan gekoppeld het voeren van een bewustmakingscampagne onder de doelgroep en de scholen in het projectgebied;
- het uitvoeren van microprojecten: bouw van onderdak, bruggen en herbebossingactiviteiten;
- het opzetten van lokale waarschuwingssystemen;
- betere voorbereiding van de verschillende gemeenschappen door het creëren van rampencomités en het uitwerken van rampenplannen.

In Centraal- en Zuidoost-Azië alsmede Centraal-Amerika draagt de Europese Commissie financieel bij aan activiteiten rondom rampenvoorbereiding.

Centraal-Azië heeft vooral te lijden onder aardbevingen, overstromingen, modderstromen, lawines en droogtes. We versterken daar de capaciteiten van lokale gemeenschappen om de risico's op rampen te verminderen door het creëren van lokale rampencomités, het geven van Eerste Hulp-opleidingen en bewustmaking op scholen.

Zuidoost-Azië heeft vooral te kampen met tropische cyclonen, overstromingen, tsunami's en aardbevingen. Het beter voorbereiden van de lokale bevolking op rampen, het opleiden van de zusterverenigingen in de evaluatie van rampenrisico's en de uitvoering van kleinschalige projecten die erop gericht zijn om de impact van rampen te beperken zijn daar de belangrijkste activiteiten.

In Centraal Amerika (Guatemala en Nicaragua) heeft de bevolking zowel te lijden onder droogtes als zware regenval, mede als gevolg van klimaatverandering. Activiteiten betreffen bewustmakingscampagnes, training en workshops over klimaatverandering, het opzetten van waarschuwingssystemen en de uitvoering van kleinschalige rampenpreventieprojecten.

Klimaatadaptatie (activiteiten erop gericht om de gevolgen van Klimaatverandering te beperken)

In Jakarta zijn de Rabobank en Eureko-Achmea betrokken bij één van onze projecten. Dit project moet het overstromingsgevaar in twee sloppenwijken beperken. De Nederlandse overheid verleent steun aan projecten in Colombia, Ethiopië en Indonesië. Alle projecten zijn gericht op de integratie van klimaatadaptatie en de vermindering van rampenrisico's.

AMBITIES VOOR 2010:

Rampenrisicovermindering en rampenvoorbereiding evenals klimaatadaptatie blijven erg belangrijk in 2010. Temeer omdat de noodzaak goed voorbereid te zijn steeds duidelijk wordt. Daarom hebben we in samenwerking met vier andere Nederlandse organisaties eind 2009 een programmavoorstel ingediend bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor de ondersteuning van projecten voor risicovermindering in negen landen. Hieraan gaan we in 2010 verder vormgeven.

Ook blijven wij ons richten op:

- het zoeken naar nieuwe mogelijkheden en verdieping van onze kennis, zodat wij altijd kunnen inspelen op de (veranderende) behoeftes die er bestaan;
- het goed documenteren van communicatiemateriaal, geleerde lessen/goede praktijken, zodat dit verspreid en gedeeld kan worden met partners en andere geïnteresseerden.

GOED VOORBEREID:

Een voorbereid mens telt voor twee. Daarom is het Rode Kruis al actief vóóordat een ramp plaatsvindt. Wij nemen maatregelen om de impact van toekomstige rampen te verminderen. Cijfers wijzen uit dat, alhoewel het aantal rampen nog steeds toeneemt, de slachtoffercijfers gedurende de laatste decennia duidelijk dalen dankzij een betere voorbereiding en preventie.

3.4.3. Capaciteitsversterking

Onze zusterverenigingen weten het beste wat er in hun gemeenschap speelt. Zij weten ook het beste hoe de meest kwetsbaren geholpen kunnen worden. En waarmee. Echter, het ontbreekt hen vaak aan de benodigde middelen en materialen. Wij helpen hen om deze capaciteiten te versterken. Zodat zij beter voorbereid zijn en op eigen benen verder kunnen.

Steun om de capaciteit van onze zusterverenigingen te versterken is hard nodig. Het is nodig om hen duurzaam in staat te stellen om snel en effectief te helpen. Met onze steun vergroten zij ook de zelfredzaamheid van een lokale gemeenschap om zorg te verlenen aan de meest kwetsbaren onder hen.

CAPACITEITSVERSTERKING IN VOGELVLUCHT

Capaciteitsversterking door het Rode Kruis omvat een breed scala aan activiteiten:

a. Capaciteitsversterking bij de doelgroep. Bijvoorbeeld:

- geven van Eerste Hulp-training aan lokale Rode Kruis-vrijwilligers in vluchtelingkampen waar geen medische zorg en infrastructuur is;
- geven van voorlichting over goede hygiëne, belang van vaccinaties of consequent medicijngebruik;
- samenwerken met lokale gemeenschappen om hun veerkracht te vergroten ten aanzien van natuurrampen. Ze leren zelfstandig de risico's in te schatten en te bepalen welke maatregelen genomen moeten worden voor bescherming en schadebeperking.

b. Capaciteitsversterking bij de lokale Rode Kruis-afdeling. Bijvoorbeeld:

- training en kennisuitwisseling van medewerkers en vrijwilligers op het gebied van lokale fondsenwerving;
- leren omgaan en samenwerken met lokale partners;
- identificeren, monitoren en rapporteren van activiteiten;
- aantrekken en motiveren van vrijwilligers.

c. Capaciteitsversterking bij de zustervereniging. Bijvoorbeeld:

- decentraliseren van taken en verantwoordelijkheden aan lokale afdelingen;
- ontwikkelen van een meerjarig strategisch plan;
- meten van de impact van activiteiten en het maken van rapportages;
- leren omgaan met media en versterken van het eigen imago;
- bedenken van inkomensgenererende activiteiten voor de afdeling;
- onderhouden van databestanden, computernetwerken en internetverbindingen.

d. Capaciteitsversterking bij onszelf en met onze partners. Bijvoorbeeld:

- delen van goede (en eventuele minder goede) ervaringen en verbeterpunten [link naar Internationale Hulp – Steun lange termijn] die zijn opgedaan in een bepaalde context of regio. Door continue lessen te leren, en deze systematisch te delen komen we tot een efficiëntere en effectievere hulpverlening.

Door de capaciteit van bovenstaande groepen te versterken worden deze duurzaam geholpen om op eigen benen verder te gaan. Maar structurele capaciteitsversterking is een langdurig proces en kost tijd. We werken daarom met meerjarenplannen.

Juriaan Lahr, hoofd Internationale Hulpverlening:

“Een Rode Kruis zustervereniging is zoals je eigen familie: je hoort voor altijd bij elkaar, ondersteunt elkaar in het verwezenlijken van toekomstplannen, maar uiteindelijk maak je wel je eigen keuzes”

FINANCIËLE ARMSLAG

Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op onze zusterverenigingen met de vraag of ze willen helpen op het gebied van gezondheidszorg, HIV/AIDS, water en sanitatie, rampenbestrijding en klimaatverandering. Als de vereniging ingaat op al deze verzoeken, betekent dit een groeiend aantal activiteiten. Hiervoor is geld nodig. Dit leidt weer tot een groeiend aantal donoren met allen hun eigen eisen, rapportagestructuren en deadlines. Kortom, een uitbreiding van organisatie, personeelsbestand, aanpassingen aan het financieel administratieve systeem en de fysieke infrastructuur is zo een logisch gevolg.

Maar wat gauw vergeten wordt, is dat de vaste lasten van de organisatie ook enorm stijgen. Daarom is er een duurzame financiële armslag nodig. Wij willen hierbij helpen. Dit aspect van capaciteitsversterking heeft daarom onze speciale aandacht. Zeker voor zusterverenigingen met een grote financiële afhankelijkheid in die landen waar natuurrampen en conflicten voortduren.

Steun van het bedrijfsleven

Het Nederlandse Rode Kruis werkte ook in 2009 samen met bedrijven uit de private sector. De steun die we ontvingen was met name financieel van aard, en waarbij zeer goede resultaten werden behaald. Een aantal voorbeelden in Azië:

Bedrijf	Regio en project	Financiering
Rabobank, Eureko Achmea	Indonesië: Disaster Risk Reduction en micro-financiering	€ 280.000 over twee jaar
Campina	Vietnam: water en sanitatie, en gemeenschapsontwikkeling	€ 100,000 over twee jaar
Akzo Nobel	Indonesië: water en sanitatie	€ 800.000

AMBITIES VOOR 2010:

Het beleid is om partnerships met het bedrijfsleven en met zusterverenigingen voort te zetten en uit te breiden met een combinatie van kennis en financiële middelen om samen te werken aan essentiële vraagstukken en te komen tot innovatieve uitkomsten zodat we uiteindelijk praktische handvatten kunnen aandragen voor de dagelijkse uitdagingen van onze doelgroep, zusterorganisaties en ook van

onzelf. Bijvoorbeeld door:

- het ontwikkelen van een database-instrument voor onze zusterverenigingen met daarin alle relevante informatie over vrijwilligers (plus evt. leden en donateurs) opgenomen zodat men in tijden van nood slagvaardiger kan zijn. Doordat een actueel profiel van de vrijwilliger beschikbaar is – zijn/haar capaciteit, ervaringen, interesses, woonplaats en telefoon, welke training men heeft gevolgd etc – kan men direct vraag en aanbod m.b.t. kennis en kunde kortsluiten. Ook biedt de database in principe de mogelijkheden om de ledenadministratie en fondsenwerving bij te houden;
- het ontwikkelen van een toolkit die de basis problemen van computersystemen van onze zusterverenigingen signaleren, analyseren en eventueel oplossen;
- het voortbouwen op inkomensgenererende initiatieven van onze zusterverenigingen zodat men zelf beter in staat is om basiskosten te dekken en essentiële services te verlenen. Voorbeelden zijn een verbeterde communicatiestrategie om het imago van het lokale Rode Kruis te versterken en zodoende meer support te verwerven, of het ontwikkelen van een generiek businessplan voor het opzetten van een internetcafé voor de lokale afdeling;
- het verder ontwikkelen van een instrument om de implementatiecapaciteit van onszelf en onze zusterverenigingen te analyseren en deze in een vroeg stadium op peil te brengen, zodat de uitgebrachte steun zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden verleend.

GOED VOORBEREID:

Door de capaciteiten van onze zusterverenigingen te versterken helpen wij hen om beter op eigen benen verder te kunnen en goed voorbereid te zijn op mogelijke rampen.

3.4.4. Gezondheidszorg

Een belangrijk deel van ons werk ligt in de basisgezondheidszorg. Het Nederlandse Rode Kruis draagt daarmee actief bij aan de verbetering van de gezondheid van kwetsbare groepen mensen.

BASISGEZONDHEIDSZORG IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt 29 basisgezondheidszorgprogramma's in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. We voeren de basisgezondheidszorgprogramma's niet zelf uit. Dit gebeurt door de zusterverenigingen in de landen zelf.

We zijn betrokken bij de basisgezondheidszorg in:

Sierra Leone, Liberia, Malawi, Namibië, Soedan, Kenia, Ethiopië, Oeganda, Ivoorkust, Eritrea, China, Mongolië, Indonesië, Laos, Nepal, Kirgizië, Tadjikistan, Colombia, Libanon en in de Palestijnse gebieden.

We ondersteunen verschillende typen gezondheidsprogramma's:

- Eerste Hulp en medische zorg in noodsituaties, zoals natuurrampen en conflicten;
- zorg, preventie en stigmareductie;
- epidemiecontrole, zoals op het gebied van HIV/AIDS, malaria, tuberculose;
- gemeenschapsversterking.

Onze benadering is zo veel mogelijk die van geïntegreerde basisgezondheidszorg, namelijk voorlichting en preventie en zorg, waarbij de specifieke gezondheidsproblemen in de gemeenschap als uitgangspunt worden genomen voor de interventiedoelen en activiteiten in die gemeenschap. Die problemen zijn immers verschillend per gemeenschap.

Water en sanitaire voorzieningen

Veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne (WASH) zijn essentieel in het voorkomen van epidemieën en het waarborgen van gezondheid. Ook vermindert dit direct schoolverzuim en werkverzuim, waardoor het inkomen van de meest kwetsbaren verbetert. Toch hebben nog steeds 1,1 miljard mensen geen toegang tot veilig drinkwater en zijn er zelfs 2,4 miljard mensen zonder toegang tot sanitaire voorzieningen. Hierdoor stierven ook in 2009 elke dag meer dan 6.000 kinderen. Ons doel is hier verandering in te brengen door ook in 2009 verschillende projecten te ondersteunen.

Michel Becks, Adviseur Water en Sanitatie:

"Naast het leveren van veilig water en sanitatie is het belangrijk dat we bijdragen aan het verbeteren van hygiëne. Alleen al door het wassen van handen, liefst met zeep, kunnen we ziektes als diarree vaak terugdringen met een derde. Hierdoor kunnen we vooral een wezenlijke bijdrage leveren aan het terugdringen van kindersterfte."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Internationale Rode Kruis wil tussen 2006 en 2015 met het 'Global Water and Sanitation Initiative' vijf miljoen kwetsbare mensen te bereiken door grootschalige lange termijn projecten uit te voeren. In 2009 droeg het Nederlandse Rode Kruis, met steun van de Europese Unie, hier actief aan bij met projecten in onder anderen Eritrea, Laos, Noord-Korea en Vietnam. Naast dit initiatief waren we in 2009 ook actief in water- en sanitatieprojecten in landen als Indonesië, Mongolië en Nicaragua. Naast de Europese Unie ontvingen we hiervoor onder andere steun van het Internationale Rode Kruis en Akzo-Nobel.

Ook hebben we in 2009 een fulltime Water en Sanitatie Adviseur aangetrokken om onze projecten technisch inhoudelijk te verbeteren. Er is een aanzet gegeven tot het verbeteren van de kwaliteit van onze programmering en het uitstippelen van ons beleid op het gebied van veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne.

AMBITIES VOOR 2010:

Ons beleid en onze strategie met betrekking tot WASH zal verder ontwikkeld worden en gebruikt worden als leidraad in het verbeteren van de kwaliteit en onze programmering.

We zullen WASH steviger verankeren binnen het thema 'Basisgezondheidszorg en Eerste Hulp in Gemeenschappen'. Deze integrale benadering zal ertoe leiden dat WASH meer effectief zal worden uitgevoerd binnen het thema basisgezondheidszorg.

GOED VOORBEREID:

We streven naar verdere integratie van WASH op het gebied van rampenvoorbereiding en risicovermindering. We zullen hierdoor beter in staat zijn om te reageren op een ramp en het risico verminderen dat de water- en sanitatie-infrastructuur wordt aangetast door rampen.

3.5. STEUN LANGE TERMIJN PROJECTVOORBEEDEN

3.5.1. Eritrea

Geïntegreerde voorlichting op maat. Daar draait het allemaal om in ons HIV/AIDS programma in Eritrea.

Financiering

€ 98.632

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken

Highlights

MEDEWERKERS

- 1 hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis (gedelegeerde in Nairobi)
- 1 hulpverlener van het Rode Kruis van Eritrea (assistent gedelegeerde)
- 4.000 vrijwilligers

HET PROGRAMMA IN VOGELVLUCHT

Geïntegreerde voorlichting op maat. Daar draait het allemaal om in ons HIV/AIDS programma in Eritrea.

Op maat, want elke doelgroep die we willen bereiken vraagt om een specifieke aanpak. Jonge moeders, scholieren of gedemobiliseerde soldaten bijvoorbeeld hebben allemaal op hun situatie toegespitste informatie nodig, wil de aanpak effectief zijn.

Geïntegreerd, omdat aanpak van de problematiek van HIV/AIDS breder is dan voorlichting over het virus zelf. HIV/AIDS ontwricht hele gemeenschappen. Het virus maakt vooral slachtoffers onder jong volwassenen, vaak de kostwinnaars van een gezin. Voorlichting over voeding, hygiëne, gezondheid, 'safe sex' en eenvoudige beroepsopleidingen maakt gemeenschappen sterker om de effecten van HIV/AIDS het hoofd te bieden. En om verdere verspreiding van het virus te voorkomen.

In onze programma's werken we met 'peer education', waarbij getrainde mensen hun kennis onder mensen met dezelfde achtergrond verspreiden. We proberen vooral die groepen te bereiken die zich in de kern van de epidemie bevinden. De Federatie heeft voor "peer education" standaarden ontwikkeld. Volgens die standaarden werken we in Eritrea.

"Ik ben blij met de aanpak waarbij het Rode Kruis in overleg met de overheid het peer-education programma vorm geeft, binnen de kaders zoals door de overheid voor scholen vastgesteld."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Nederlandse Rode Kruis geeft organisatorische ondersteuning aan het HIV/ AIDS programma in Eritrea. Zo wordt er geleerd hoe je moet omgaan met projectmanagement, fondsenwerving, financiële administratie, rapporteren, netwerken en kwaliteitsborging. We ondersteunen ook met een jaarlijkse bijdrage van ongeveer € 100.000 en door middelen toegankelijk te maken, bijvoorbeeld met hulp bij de subsidieaanvraag bij de Nederlandse ambassade in Eritrea. Dit alles doen we samen met het Eritrese Rode Kruis, zodat ze het programma uiteindelijk zelfstandig kunnen doorzetten. Het Eritrese Rode Kruis pakte dit in 2009 voortvarend op.

De opstartfase begin 2009 verliep moeizaam. Door dichter naast de lokale verantwoordelijken te gaan staan en te werken aan capaciteitsopbouw, heeft het Eritrese Rode Kruis we een inhaalslag kunnen maken en de jaardoelen gehaald.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Gedurende het jaar werden 140 vrijwilligers getraind die wederom 4.344 met name leerlingen op scholen trainden. Vanwege deze training lieten 74 jongeren zich testen. 68 families werden getraind in speciale zog voor mensen die bedlegerig zijn door de ziekte. Het totale aantal hulpvragers dat is bereikt ligt rond de 10.000, het gehele project bereikte 19.000 mensen.

AMBITIES VOOR 2010:

- verder uitbouwen van capaciteit;
- extra kwaliteitsslag in peer-education.

GOED VOORBEREID:

Door jongeren op scholen elkaar te laten vertellen over de risico's van HIV/AIDS gaan ze met betere bagage de toekomst in.

3.5.2. Ethiopië/Indonesië

Gemeenschappen zo goed mogelijk voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dat is de doelstelling van het driejarig project dat het Nederlandse Rode Kruis en het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Financiering

€ 432.000

Door: Ministerie van Buitenlandse zaken, Nederlandse Rode Kruis

HET PROJECT IN VOGELVLUCHT

Steeds vaker hebben grote delen van de wereld te maken met natuurgeweld. Klimaatverandering speelt hierbij een belangrijke rol. Toch is het aantal dodelijke slachtoffers de afgelopen vier decennia significant gedaald. Voor een groot deel is dit te danken aan projecten op het vlak van rampenvoorbereiding. Het Nederlandse Rode Kruis heeft uitgebreide ervaring op dit gebied.

In november 2007 tijdens de Internationale Conferentie besloten het Nederlandse Rode Kruis en het ministerie van Buitenlandse Zaken een stap verder te gaan. In een innovatieve pilot zal klimaatadaptatie worden geïntegreerd in concrete gemeenschapsprojecten gericht op rampenpreventie. Het ministerie en het Rode Kruis stelden hiervoor gezamenlijk een budget van 2,2 miljoen euro beschikbaar voor een periode van drie jaar. De doelstelling is gemeenschappen zo goed mogelijk voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Tezelfdertijd is het ook de bedoeling voor het Rode Kruis, het ministerie en de zusterverenigingen ter plaatse om via dit initiatief te leren en te begrijpen hoe deze integratie in de praktijk werkt.

In 2008 selecteerden we gemeenschappen in drie landen voor de pilot: Indonesië, Colombia en Ethiopië. Hierbij zochten we specifiek naar gemeenschappen met een directe bedreiging van levensonderhoud als gevolg van klimaatverandering. Begin 2009 ging het project daadwerkelijk van start.

TE VEEL EN TE WEINIG WATER

Ethiopië

Boerengemeenschappen in de bergen van Ethiopië kampen met veel mislukte oogsten als gevolg van minder neerslag. Bovendien raakt de landbouwgrond als gevolg van ontbossing en erosie steeds verder uitgeput. Dat maakt dat deze toch al kwetsbare groep afhankelijk van voedselhulp blijft. Het project richt zich daarom op het herstel van de natuurlijke omgeving met terrasvorming en bomenaanplant. Zo wordt erosie tegengegaan. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de lokale overheid, die de technische kennis levert.

Verder zoeken we naar waterbouwkundige activiteiten die passen binnen de gemeenschap. Bijvoorbeeld het opvangen en opslaan van regenwater voor droge tijden. Bij al deze activiteiten wordt de bevolking nauw betrokken. Ook worden opleidingen gegeven aan de bevolking op het vlak van hygiëne, gebruik van veilig drinkwater en gezonde voeding.

Colombia en Indonesië

Door de stijging van het zeeniveau zien kustgemeenschappen in Colombia en Indonesië hun woongebied overgenomen worden door de zee. Het project bereidt de gemeenschappen op drie manieren voor:

- directe hulp bij overstromingen. Bijvoorbeeld door het bieden van tijdelijk onderdak;
- voorbereiding op overstromingen. Bijvoorbeeld door een waarschuwingssysteem en middelen en mensen en middelen gereed hebben voor evacuatie en tijdelijk onderdak;
- aanpak van de oorzaken. Bijvoorbeeld door het planten van mangrove bossen, die de kracht van overstromingen doen afnemen en kusterosie tegengaan.

Van bewustwording naar concrete projecten

Om onze projecten goed uit te voeren, kunnen we putten uit verschillende waardevolle bronnen. In de eerste plaats onze vrijwilligers ter plaatse. Zij kennen als geen ander de lokale context. Dankzij een nauwe samenwerking met het Rode Kruis Klimaatcentrum [<http://www.climatecentre.org/>] hebben we veel kennis en informatie beschikbaar over klimaat en de gevolgen van klimaatsverandering. Tot slot speelt onze jarenlange kennis in projecten voor rampenvoorbereiding een belangrijke rol.

Grootste uitdaging is het toepasbaar maken van al die kennis op lokaal niveau. Bewustwording blijkt hierin van groot belang. Klimaatverandering en de risico's op lange termijn leven nog niet sterk bij veel gemeenschappen. Of zoals een Ethiopische boer het zei: "We geloven in God, niet in radiobereichten." Na bewustwording is de overstap naar concrete kleinschalige projecten, zoals het aanleggen van dammen en waterbassins of het planten van bomen, een belangrijke stap die de hele Rode Kruis beweging op steeds grotere schaal zal moeten gaan toepassen. Dit pilotproject vormt hier een belangrijke kennisbron voor.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Ethiopië:

- aanleg 62 km terrassen en 14.198 "micro-bekkens";
- 82.000 boompjes werden geplant;
- 4680 greppels;
- 1554 mensen kregen een opleiding over gezondheid, hygiëne en voeding;
- 535 geiten werden verdeeld onder 107 gezinnen;
- 46 vrouwen kregen een opleiding in het maken van houtbesparende ovens.

Colombia:

- in Magdalena kregen 526 volwassenen, 277 leerlingen en 193 Rode Kruis-vrijwilligers een opleiding over klimaatverandering;
- 71 personen namen deel aan een opleiding over de impact van klimaatverandering op gezondheid;
- in Guajira namen 525 personen deel aan rampenoefeningen, 560 kregen een opleiding in risicomanagement, 451 personen waren betrokken in een sanitatie campagne, 68 mensen ontwierpen kleinschalige rampenpreventieprojecten.

Indonesië:

- selectie van zes maal dertig leden van Community Based Action Teams (CBAT) in drie dorpen in Alor en Sikka;
- opleiding van deze CBAT leden in geïntegreerd risicovermindering op gemeenschapsvlak (ICBRR);
- 60 Rode Kruis-vrijwilligers in Sikka en Alor worden opgeleid in ICBRR en participatief werken met gemeenschappen.

EVALUATIE

Leerpunten:

- klimaatactiviteiten moeten geïntegreerd worden in bestaande programma's;
- er is een geïntegreerde aanpak nodig waarbij zowel bewustwording, pleitbezorging en concrete preventieve activiteiten aan bod komen;
- eerdere ervaringen in pro-actief risicomanagement zijn belangrijk;
- mobilisatie van gemeenschappen werkt het best als deze klimaatverandering als een rechtstreekse bedreiging zien voor hun levensonderhoud;
- kwalitatieve weersinformatie en klimaatmodellen vertaald op lokale schaal ontbreken vaak.

SAMENWERKING

- Ministerie van Buitenlandse Zaken
- Klimaatcentrum
- Universiteit van Bahir Dar (Ethiopië)
- Universiteit van Guajira en Magdalena, IDEAM (Instituut voor Hydrologisch, Meteorologisch en Milieuonderzoek) (Colombia)

GOED VOORBEREID:

Onze kennis over rampenvoorbereiding gecombineerd met klimaatactiviteiten helpt ons voorbereiden op de humanitaire gevolgen van klimaatverandering.

3.5.3. Centraal Azië

Capaciteitsversterking en ontwikkeling van de zusterverenigingen. Deze thema's zijn de kern van onze driejarige programma's in Kirgizië, Turkmenistan en Tadjikistan. Hiermee bereiden we onze Centraal-Aziatische zusterverenigingen beter voor op mogelijke rampen. Daarnaast promoten we zelfredzaamheid in lokale gemeenschappen door aandacht te besteden aan Eerste Hulp en preventieve gezondheidszorg.

CAPACITEITSVERSTERKING IN VOGELVLUCHT

We zetten in op duurzaamheid van de programma's. Dit doen we door de zusterverenigingen de juiste steun in de rug te geven. Door zich organisatorisch te versterken, kunnen ze betere en meer effectieve services verlenen daar waar nodig. Zo bouwen ze hun kennis van projectmanagement, fondsenwerving, financiële administratie, rapporteren, netwerken en kwaliteitsborging op. Dit alles doen we samen, zodat ze na drie jaar uiteindelijk zelfstandig kunnen doorpakken. In 2009 ontwikkelden we een handleiding voor het opbouwen en versterken van de verenigingen in Kirgizië, Turkmenistan en Tadjikistan. Ook is er een psychosociale handleiding uitgereikt met praktische tips voor vrijwilligers. Hiermee zijn ze beter voorbereid op verschillende noodsituaties. Van ongelukken in de huiselijke sfeer tot natuurrampen. De programma's in de drie landen hebben allen capaciteitsversterking tot doel, maar ze staan los van elkaar. Wel proberen we zoveel mogelijk kennis en ervaring met elkaar te delen.

Voorbereiding

De programma's in de drie landen worden gefinancierd met steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en zijn allemaal gestart op 1 januari 2009. Voordat we met de inhoudelijke projecten konden beginnen, moesten er intern veel organisatorische zaken geregeld worden, zoals het aannemen van lokale projectmedewerkers en het ondertekenen van de afspraken tussen het Nederlandse Rode Kruis en de zusterverenigingen. Ook vonden er veel onderhandelingen met de plaatselijke overheden plaats. Het is in sommige landen namelijk niet vanzelfsprekend om met een Non-Governmental Organisation (NGO) samen te werken op het gebied van rampenmanagement en gezondheidsvoorlichting. In Tadjikistan is een vergunning aangevraagd voor het geven van Eerste Hulp trainingen. In Kirgizië gaf het ministerie voor Volksgezondheid al een vergunning af. In Turkmenistan vinden nog overleggen met de overheden plaats. Het afstemmen met deze overheden en het wachten op vergunningen zorgt voor vertragingen in de programmaplaning.

Jongere uit Turkmenistan:

"Toen mijn zus flauwviel, wist ik wat ik moest doen dankzij de Eerste Hulp training op school. Toen mijn familie dit zag waren ze onder de indruk en wilden ook meer van Eerste Hulp weten. Ik heb besloten dat ik later dokter wil worden."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Onze voorlichtingprojecten voor zelfredzaamheid van lokale gemeenschappen in kwetsbare, landelijke gebieden hebben een brede aanpak. Aan bod komen voeding, hygiëne, gezondheid, Eerste Hulp en rampenvoorbereiding, denk aan het reduceren van ziektes en voorbereid zijn op natuurrampen en andere noodsituaties. De projecten zijn afgestemd op wat voor de plaatselijke gemeenschap belangrijk is. De geïntegreerde aanpak - Community Based Health and First Aid (CBHFA) is ontwikkeld door de Federatie en is al vaak succesvol gebleken.

Zo hebben twaalf trainers in Tadjikistan in 2009 Eerste Hulp-trainingen aan vrijwilligers gegeven. Die hebben op hun beurt weer mensen uit de gemeenschappen voorgelicht. In totaal hebben we via deze 'peer educatie' ruim 3328 mensen in twee regio's van Tadjikistan bereikt. Ook hebben ruim 1.400 meisjes geprofiteerd van trainingen in Eerste Hulp en rampenvoorbereiding in sociale centra in heel afgelegen gebieden. Daarbij werd extra aandacht besteed aan reproductieve gezondheid.

In Tadjikistan komen heel veel natuurrampen voor, zoals aardbevingen en overstromingen. Er worden lokaal rampencomités opgezet, waarmee wordt afgestemd welke voorlichting voor hun gemeenschap belangrijk is en hoe zij zich kunnen organiseren om op mogelijke rampen in hun regio voorbereid te zijn. Dat de lokale rampencomités erg nuttig werk doen en nodig zijn bleek onder andere toen er in mei 2009 een modderstroom was. De rampencomités van de Tadjiekse Rode Halve Maan waren meteen ter plaatse en konden als eerste een situatieschets maken en ingrijpen waar nodig.

AMBITIES VOOR 2010

- bouwen van een trainingscentrum voor Eerste Hulp en een opslaghuis met goederen die ingezet kunnen worden in het geval van een ramp in Kirgizië;
- opzetten van Eerste Hulp Centra in de regio;
- verzorgen van voorlichtingssessies in alle drie de landen in Eerste Hulp & rampenvoorbereiding;
- verder ondersteunen rampencomités;
- verzorgen van honderd voorlichtingssessies over verkeersveiligheid voor kinderen;
- trainen van medewerkers op het gebied van logistiek, financiën, Human Resources/recruitment.

AMBITIES VOOR 2010

- bouwen van een trainingscentrum voor Eerste Hulp en een opslaghuis met goederen die ingezet kunnen worden in het geval van een ramp in Kirgizië;
- opzetten van Eerste Hulp Centra in de regio;
- verzorgen van voorlichtingssessies in alle drie de landen in Eerste Hulp & rampenvoorbereiding;
- verder ondersteunen rampencomités;
- verzorgen van honderd voorlichtingssessies over verkeersveiligheid voor kinderen;
- trainen van medewerkers op het gebied van logistiek, financiën, Human Resources/recruitment.

GOED VOORBEREID:

Er worden lokaal rampencomités opgezet, waarmee wordt afgestemd welke voorlichting voor hun gemeenschap belangrijk is en hoe zij zich kunnen organiseren om op mogelijke rampen in hun regio voorbereid te zijn.

3.5.4. Colombia

In het Noordwesten van Colombia is gezondheidszorg voor rivierdorpen stil komen te vallen, omdat zorgverleners het gebied niet meer in durven. Het Rode Kruis springt in om deze gemeenschappen toch zorg te kunnen bieden.

Financiering

€ 380.000

Door: European Commission's Humanitarian Aid Department (ECHO)

Highlights

- Ondersteuning van Colombiaanse Rode Kruis
- Samenwerking met ICRC
- 1 hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis
- 20 hulpverleners van het Rode Kruis van Colombia
- 12.231 mannen, vrouwen en kinderen in 35 gemeenschappen ontvingen medische zorg

HET PROJECT IN VOGELVLUCHT

In het Noordwesten van Colombia ligt het waterrijke departement Chocó. Dorpen zijn daar alleen via de rivier per boot bereikbaar. In dit gebied vechten leger, guerrillagroepen en drugshandelaren onderling. Gezondheidszorg voor de mensen in de dorpen langs de rivier is stil komen te vallen, omdat de zorgverleners het gebied niet meer in durven. Zij worden door de gewapende groepen gezien als handlangers van de regering en worden zelfs het gebied niet toegelaten.

Het Rode Kruis springt in om deze gemeenschappen toch zorg te kunnen bieden. Sinds 2004 krijgen we jaarlijks financiering van het Bureau voor Humanitaire en Noodhulp (ECHO) van de Europese Unie om het gezondheidsprogramma in Chocó te kunnen uitvoeren, aangevuld met een eigen bijdrage. Voor het jaar 2008-2009 ging het om een totaal bedrag van € 380.000.

Het Rode Kruis biedt basis gezondheidszorg voor geïsoleerde gemeenschappen langs de rivieren, die door de gevechten geen toegang hebben tot die zorg. Regelmatig trekken twee boten met een medisch team, bestaande uit een dokter, verpleegster, tandarts, oogarts en een eigen apotheek, het gebied in onder de vlag van het Rode Kruis. Wij hebben een goed imago in Colombia en worden door alle strijdende groeperingen

gezien als een neutrale partij, die gerespecteerd wordt om haar humanitaire werk. Beschermd door ons [embleem](#) bereiken wij ook de hulpvragers in risicogebieden.

Het is niet de bedoeling dat de gezondheidszorg structureel door het Rode Kruis verzorgd wordt. Na ongeveer twaalf maanden gaat het programma verder in een andere regio in Chocó. Tegelijkertijd zoeken we gedurende de twaalf maanden dat het project loopt, naar een gespreksopening bij de strijdende partijen en bij de overheid om ervoor te zorgen dat de lokale gezondheidsdiensten ook toegang krijgen tot deze dorpen langs de rivier. Het Rode Kruis laat namelijk zien dat het wel mogelijk is om in deze gebieden basis gezondheidszorg te verlenen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat tegen de tijd dat het Rode Kruis het projectgebied verlaat, de lokale hulpverleners het werk van ons overnemen.

De Europese Commissie ziet het belang van dit duurzame werk en draagt daarom jaarlijks 90% van de kosten bij. Ze hebben vertrouwen in onze hulpverlening in zo'n gevoelig gebied, waarbij de unieke positie van het Rode Kruis cruciaal is. Ook in 2010 verwachten we verdere ondersteuning van de Europese Commissie via hun 'Plan Colombia' voor dit programma.

Peter Zangl, Secretaris Generaal van het Bureau voor Humanitaire Nood hulp van de Europese Commissie:

"De humanitaire crisis veroorzaakt door het conflict in Colombia kan niet onzichtbaar zijn in de ogen van de internationale gemeenschap en nog minder in de ogen van de Colombianen. Het Bureau voor Humanitaire en Noodhulp van de Europese Commissie werkt in coördinatie met diens partners om noodhulp en structurele hulp te verlenen aan de getroffen van dit conflict".

DIT HEBBEN WE BEREIKT

In het departement Chocó heeft het project in de periode van augustus 2008 tot en met juni 2009 medische zorg verleend aan 12.231 mannen, vrouwen en kinderen in 35 gemeenschappen in de gemeenten Novita en Litoral de San Juan.

In 2009 is er nog een ander project succesvol afgerond in Chocó met financiering van de Europese Commissie. Rio Sucio is een dorp dat vaak door overstromingen wordt getroffen. Alle huizen zijn daar gebouwd op palen en met elkaar verbonden door wankelende planken. Het Rode Kruis bouwde een 1500 meter lange steiger door het dorp om school, gezondheidsposten en huizen op een veilige manier met elkaar te verbinden. Er is nu een stevige, betrouwbare weg door het dorp.

AMBITIES VOOR 2010:

- het voortzetten van ons gezondheidsprogramma in Chocó;
- doorgaan met de hulpverlening aan ontheemden in de steden Cucuta en Sincelejo en in het dorp Riosucio;
- goed afronden van het laatste jaar van ons succesvolle project voor rampenvoorbereiding en klimaatverandering in de departementen Magdalena en Guajira aan de Caribische kust.

GOED VOORBEREID:

In dit gevoelige en vijandige gebied speelt de neutrale positie van het Rode Kruis een cruciale rol. Door het respect van alle partijen voor onze organisatie creëren we de mogelijkheid om de zelfredzaamheid van de bevolking te vergroten.

3.6. RESULTAAT/IMPACTMETING

Het Nederlandse Rode Kruis wil zo veel mogelijk kwetsbare mensen zo goed mogelijk helpen en ondersteunen. Om onze hulpverlening steeds te verbeteren, moeten we weten hoe goed we het doen. Welke resultaten hebben we bereikt? Wat betekenen onze projecten voor de hulpvragers en wat vinden zij er zelf eigenlijk van? Om dat te controleren, meten we de kwaliteit van de projecten.

PROJECTCYCLUS

Om kwaliteit te waarborgen werken we volgens vaststaande principes. Eén daarvan is de projectcyclus. Dit houdt in dat we eerst de situatie analyseren, daarna een plan maken en dat plan vervolgens uitvoeren en evalueren. De belangrijkste vragen die we ons bij deze cyclus stellen zijn:

- Wat moeten we doen: wat hebben de kwetsbare mensen precies nodig?
- Hoe gaan we dat doen: welke middelen moeten we inzetten, binnen welke periode?
- Doen we het goed: verloopt de uitvoering volgens planning, halen we de gestelde doelen?
- Hebben we de goede dingen gedaan – aan het eind van het project of halverwege: wat heeft het project (tot nog toe) betekend voor kwetsbare mensen, wat moeten we volgende keer beter doen?

Omdat we in veel landen werken en iedere context anders is, is het moeilijk hier standaard indicatoren aan te verbinden (ieder project heeft een eigen set aan indicatoren). Daarnaast proberen we kwetsbare mensen zelf bij de waardering van projecten te betrekken: wat vonden zij er van? Deze 'klanttevredenheid' is een bruikbare indicator voor het welslagen van een project. Door middel van evaluaties proberen we hier meer zicht op te krijgen.

2009: focus op analyse en planning

In 2009 besteedden we binnen onze internationale projecten meer aandacht aan analyse en planning. Immers, we kunnen pas meten hoe goed onze hulpverlening is, als we eerst hebben vastgesteld wat we willen bereiken. Bovendien kunnen we onze doelen pas vaststellen als we een goed beeld hebben van wat er nodig is en begrijpen hoe we dat het beste kunnen realiseren.

'Tijdens het project wordt er voortdurend bijgesteld op basis van geïnventariseerde nieuwe behoeften of nieuwe opkomende problemen. Deze reactieve houding is zeer aan te bevelen.'

ALTIJD DICHTBIJ

Een goede situatieanalyse komt niet zomaar tot stand. Daar dragen verschillende mensen aan bij. We werken in Nederland met onze regio-specialisten die per gebied adviseren en we werken met inhoudelijke experts. Maar vanuit Nederland is niet alles te volgen. Daarom kunnen ze rekenen op de hulp van de beste regio-specialisten ter plekke: dat zijn onze vrijwilligers. Zij wonen overal ter wereld, vaak zelf in de kwetsbare gemeenschappen waar onze hulp nodig is. Onze zusterverenigingen hebben in de meeste gevallen dus een goed beeld van wat er speelt in de landen waar wij werken. Bovendien hebben ze snel mensen ter plaatse om dat beeld bij te stellen als de situatie verandert, bijvoorbeeld door een ramp.

In veel landen waar het Nederlandse Rode Kruis actief is, hebben we gedelegeerden werken die de voortgang van projecten monitoren. Daarnaast ondersteunen zij onze zusterverenigingen bij het analyseren, plannen, uitvoeren en evalueren van deze projecten. Dankzij deze opzet kan het Rode Kruis dus een goed beeld krijgen van wat nodig is, hoe succesvol onze projecten zijn en wat we moeten doen om een nog groter verschil te maken in het leven van kwetsbare mensen.

FLEXIBILITEIT

Werken volgens vaststaande principes en methoden kan de kwaliteit van de hulpverlening vergroten. Het is daarnaast wel belangrijk om ook flexibel te blijven. Wie te strikt aan de oorspronkelijke planning vasthoudt, vergeet in te spelen op veranderde omstandigheden. Internationale projecten van het Nederlandse Rode Kruis kunnen in lengte variëren van enkele maanden tot wel vijf jaar. Zeker voor de langlopende projecten geldt dat de situatie waarin we werken soms drastisch kan veranderen. Dit kan betekenen dat activiteiten moeten worden aangepast, om toch de gestelde doelen te kunnen halen. Uit een evaluatie van ons HIV -programma (2005-2008)* door het Koninklijk Instituut voor de Tropen en Management for Development Foundation bleek dat flexibiliteit een van onze sterke punten is: 'Tijdens het project wordt er voortdurend bijgesteld op basis van geïnventariseerde nieuwe behoeften of nieuwe opkomende problemen. Deze reactieve houding is zeer aan te bevelen.' Bij het meten van resultaten en impact stellen wij onszelf en onze zusterverenigingen dus steeds de vraag of we nog op de goede weg zitten en of we aanpassingen moeten doorvoeren.

NOODHULP

Flexibiliteit is een vereiste wanneer wij noodhulp verlenen. Juist in situaties waarbij de infrastructuur ingestort is en mensen zijn losgerukt uit hun dagelijks bestaan, is het belangrijk om snel in te kunnen spelen op de situatie. Ook wanneer die van uur tot uur verandert. Toch werken wij ook hier volgens de principes van de projectcyclus – alleen veel sneller. Onderzoeksteams (FACT – Field Assessment and Coordination Team) worden ingezet om heel snel een goed beeld te krijgen van wat er moet gebeuren en waar de getroffen mensen behoefte aan hebben. Vervolgens kunnen noodhulp teams ([Emergency Response Units](#)) worden ingezet om directe hulp te organiseren en te leveren. In de eerste fase van de noodhulp gaat het om het redden van mensenlevens. Er is dan natuurlijk weinig tijd voor rapportage van resultaten. Dit gebeurt later, wanneer de meest acute nood voorbij is. Evaluaties worden meestal uitgevoerd door de Federatie die ook de hulpverlening coördineert.

VERBETERINGEN

In 2009 hebben we gewerkt aan het opruisen van kennis door twee trainingssessies, een voor de Nederlandse staf en een voor onze landenvertegenwoordigers, rond planning, monitoring en evaluatie volgens de projectcyclus. In 2010 gaan we op dit gebied ook nauwer samenwerken met onze zusterverenigingen door bijdragen te leveren aan trainingen door de Federatie en het ontwikkelen tools voor monitoring en evaluatie. We hopen zo nog beter in staat te zijn de juiste doelstellingen te formuleren, te behalen en te meten en daarmee onze hulpverlening te blijven verbeteren.

Uit de jaarlijkse ISO 9001:2008 audit kwam naar voren dat onze evaluatieprocessen nog verder aangescherpt kunnen worden. Voor 2010 hebben we de planning verbeterd. Ook zal in 2010 de gestructureerde opvolging van evaluaties nog verder uitgewerkt worden.

GOED VOORBEREID:

Door je af te blijven vragen of je de juiste dingen doet, blijf je scherp en waarborg je de kwaliteit. Toekomstige projecten profiteren hiervan.

3.7. BETROKKENHEID VANUIT DE VERENIGING

Wat kunnen Indonesische jongeren leren van Nederlandse en Nederlandse jongeren van Indonesische? Dat was de hamvraag tijdens de uitwisseling tussen jonge Rode Kruis-vrijwilligers in de zomer van 2009. De doelstellingen voor dit soort uitwisselingen reiken verder dan op het eerste gezicht blijkt.

STEUN VANUIT DE VERENIGING

Afdelingen tonen hun betrokkenheid bij het internationale werk van het Rode Kruis door het geven van voorlichtingen, door projectparticipatie en met eenmalige donaties voor bijvoorbeeld noodhulpacties.

Voorlichting

Door middel van voorlichting over internationale projecten, met name op het gebied van klimaatadaptatie wordt het publiek betrokken bij internationale hulpverlening en wordt het draagvlak voor ons werk vergroot.

Projectparticipatie en uitwisseling

Bij projectparticipatie geeft een afdeling of district voor langere tijd een project van een zustervereniging financiële ondersteuning. De betrokkenheid met het project wordt versterkt door rapportages, human interest verhalen en foto's met betrekking tot het project. Ook een uitwisselingsbezoek versterkt de band. In 2009 participeerden 45 districten in een internationaal project. Dit gaf een totaalopbrengst van € 825.000 voor projecten in Bulgarije, Kirgizië, Colombia, Namibië, Malawi, Soedan, Indonesië, Gazastrook, Laos en Vietnam.

LEREN VAN ELKAAR

Het Rode Kruis streeft altijd naar het verbeteren van de hulpverlening en het vergroten van de betrokkenheid van vrijwilligers. Een manier om dit te bereiken is de internationale uitwisseling van vrijwilligers. Over en weer worden vrijwilligers uitgezonden die leren van elkaars lokale situatie en oplossingen. Thema's die ter sprake komen zijn fondsenwerving, pr-activiteiten en vrijwilligersmanagement.

Vrijwilligers uit tien districten hebben in 2009 deelgenomen aan uitwisselingsbezoeken met zusterverenigingen in Indonesië en Kirgizië. Deze uitwisselingen zijn gefinancierd door PSO.

INDONESIË

Vijf Indonesische jongeren bezochten diverse afdelingen in Nederland. Hun grote vraag: hoe pakken jullie in Nederland de fondsenwerving aan? De vrijwilligers en medewerkers van Gooi- en Vechtstreek, Maas en Waal, Lekstroom en Vliethorst deelden al hun kennis. Ze lieten zien dat fondsenwerving helemaal niet moeilijk hoeft te zijn, dat het ook simpel kan, bijvoorbeeld door het verkopen van ijsjes op scholen, waarvan een deel van de opbrengst naar het Rode Kruis gaat.

Tijdens het wederbezoek in Indonesië wilde de Nederlandse bezoekers graag meer leren over vrijwilligerswerving. De Indonesische collega's zijn namelijk heel goed in het werven van jongeren. Daarnaast wilde de Nederlandse vrijwilligers veel weten over de nieuwe water- en sanitatieprojecten, waaraan wij steun geven, zodat ze collega's en andere geïnteresseerden bij terugkomst daar goed over zouden kunnen voorlichten.

KIRGIZIË

Dit jaar ontvingen de districten Breda, Achterhoek, Drenthe, Voorne-Putten-Rozenburg en Alblasserwaard en de afdeling Laren-Blaricum-Eemnes en de afdeling Renkum Wageningen zes stafleden en vrijwilligers uit Kirgizië. Het ging om kennismakingsbezoeken. Door persoonlijke kennismaking en uitwisseling van ervaringen krijgt de relatie tussen beide verenigingen meer inhoud. In 2008 hadden de Nederlandse vrijwilligers al een bezoek gebracht aan Kirgizië. Na afloop van de wederzijdse bezoeken werden de vrijwilligers ingezet als 'ambassadeur' van het Rode Kruis binnen hun district. Het is een goede manier om jongeren te interesseren voor het werk van het Rode Kruis.

BIJDRAGEN AAN NOODHULP 2009

Ruim 50 afdelingen droegen bij aan de noodhulpacties naar aanleiding van de vluchtelingenstroom in Pakistan (€75.000), de aardbeving op Sumatra (€13.000) en aan het Stille rampenfonds (€57.000).